

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

**Haminan seurakunnan rippikoulutyön
lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus 2013**
”Ikkuna lähetykseen ja kansainväliseen diakoniaan
Mikä kylvetään se jää kasvamaan, vai jääkö?”

Liisa Länsmans

Kansalaistoiminnan- ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

12 / 2013

www.humak.fi

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Rippikoulun lähetys – ja kansainvälisyyskasvatus on ikkuna

lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan

Tervetuloa tutustumismatkalle Haminan seurakunnan rippikoulun lähetys – ja kansainvälisyyskasvatukseen. Toivon, että saat tästä virikkeitä omaan työhösi seurakunnan kansainvälisyyskasvattajana ja / tai tietoa siitä miten Haminan seurakunnassa toteutetaan lähetys- kansainvälisyyskasvatus, olet sitten luottamushenkilö tai muuten vain asiasta kiinnostunut lukija. Onko rippikoulu ikkuna lähetykseen ja kansainvälisyyteen? Jollei, niin voisiko se olla?

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Länsmans Liisa	Sivumäärä 42 ja 5 liitesivua
Työn nimi Haminan seurakunnan rippikoulutyön lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus 2013 ”Ikkuna lähetykseen ja kansainväliseen diakoniaan Mikä kylvetään se jää kasvamaan, vai jääkö?”	
Ohjaava(t) opettaja(t) Reijo Viitanen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Haminan seurakunta / Hanna Hietanen	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni tarkoitus on arvioida ja kehittää Haminan seurakunnan rippikoulun lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen osiota. Tavoitteena on luoda entistäkin toimivampi ja rippikoululaisen elämää lähelle tuleva kokonaisuus.</p> <p>Teoriaosuudessa käsittelen evankelisluterilaisen kirkon ja Haminan seurakunnan rippikoulua yleisellä tasolla. Perusteellisemmin perehdyn lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan rippikoulussa. Mitä on kansainvälinen diakonia? Nitä tarkoitetaan lähetystyöllä? Pintapuolisesti käsittelen nuoruutta ikävaiheena, ryhmän ja musiikin merkitystä rippikoulussa sekä oppimista ja osallisuutta.</p> <p>Pohdin Haminan seurakuntaa toimintaympäristönä ja mitä paikallisia tarpeita meidän rippikoulun lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Jokainen rippikouluryhmä on erilainen ja jokainen rippikoululainen on yksilö. On tärkeää kartoittaa ryhmän lähtötilanne, jotta voidaan saada opetus mahdollisimman lähelle nuoren omaa elämänpiiriä. Tämä tulee huomioida tulevaisuudessa entistä paremmin.</p> <p>Kuvaan tässä työssä lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamisen vuonna 2012–2013 ja esittelen palautekyselystä saadut palautteet. Johtopäätöksissä mietin miten kehitämme toimintaa edelleen paremmaksi. Opinnäytetyöni on ajankohtainen toiminnan kehittämisen ja oman ammattillisen kehittymisen kannalta. Myös yhä kansainvälistyvä maailma edellyttää, että näitä asioita pohditaan nuorten kanssa. Rippikoulu antaa tähän hyvän mahdollisuuden, koska tavoitamme valtaosan 15- vuotiaista nuorista.</p> <p>Rippikoululaisten palautteen pohjalta voin todeta, että lähetystapahtuman oli heille varsin positiivinen kokemus. On selvää, että kahden tunnin tapahtuma jää pintapuoliseksi raapaisuksi, mutta monelta osalta sitä voi kehittää niin, että nuoret itse pääsevät osallistumaan ja vaikuttamaan tapahtuman kulkuun enemmän ja he saivat sieltä välähdyksiä jotka herättäisivät ajatuksia ja koskettaisivat heitä.</p> <p>Rippikoulussa ja seurakunnan nuorisotyössä isos – toiminnalla on suuri merkitys. Tulevaisuudessa isokset voisivat olla mukana myös lähetysten – ja kansainvälisyyskasvatuksen osiossa. Tämä helpottaisi myös sitä, että lähetys- ja kansainvälisyys ei jäisi vain irralliseksi osa-alueeksi ennen rippikoulua vaan aihepiiriin voisi palata myös leirillä ja saada siihen syvällisempää otetta.</p>	
Asiasanat Seurakunta, Rippikoulu, Lähetystyö, Kansainvälisyyskasvatus.	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Länsmans Liisa	Number of Pages 42 and 5
Title Mission work and International education for Confirmation class at Hamina Parish 2013	
Supervisor(s) Reijo Viitanen	
Subscriber and/or Mentor Hamina Parish / Hanna Hietanen	
Abstract <p>The goal of my paper is to assess and improve the section of Mission work and International education in the Confirmation classes at Hamina Parish. My aim is to create an entity which is more practical and coming closer to the youth in Confirmation classes.</p> <p>In theory part I am handling the Confirmation in the Evangelical Lutheran Church and Hamina Parish in general. More thoroughly I am concentrating to the Mission work and International Diakonia in Confirmation teaching. What is the International Diakonia? What do we mean with the Mission work? Superficially I am dealing with youth as a stage of life, meaning of group and music in Confirmation class and individual's activity in group.</p> <p>I'm discussing Hamina Parish as an environment and what are the local needs in teaching about Mission work and International education efficiently in our Confirmation classes. Each Confirmation group is unique and every Student is individual. It is important to survey the initial level of the group, that teaching can be taken as near as possible to the youths' own life. This must be taken care more in future.</p> <p>I explain in this paper how we implemented the mission and international education in year 2012-2013 and tell about the results of the questionnaires. In conclusion I think about how we will develop our work even better. This my paper is timely to develop our work and also for my career. Also the globalization requires that these things are handled together with youths. The confirmation class is giving a good opportunity for this because we can reach majority of the youths in their fifteens.</p> <p>On the basis of the feedback from the Confirmation students I can comment that the section about Missionary work was a very positive experience for them. It is clear that a two hours event remains very sketchy. But it is possible to make improvement by taking youths themselves in planning and implementation of the event more – and so they could get glimpses which might touch and put them to think. In the Confirmation work and Parish youth work the use of the confirmed group leaders has a great value. In future these young voluntary workers could take part also in the section of Mission and International education. This could help so that the Mission and International education would not remain a separate section before the confirmation camp but become an important theme in the camp with a deep touch for youths.</p>	
Keywords Parish, Confirmation, Mission, International education,	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	
ABSTRACT	
1. JOHDANTO	
2. EVANKELISLUTERILAISEN KIRKON RIPPIKOULU SUOMESSA	9
2.1 Lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus osana rippikoulua	11
2.2 Rippikoululainen nuoruuden keskivaiheessa	13
2.3 Ryhmän merkitys rippikoulussa	15
2.4 Musiikin merkitys rippikoulussa	16
2.5 Opetus oppimisen edistäjänä	17
2.6 Osallisuus	18
3. LÄHETYS JA KANSAINVÄLINEN DIAKONIA TÄNÄÄN	20
3.1 Globaalin toimintaympäristön muutoksia	20
3.2 Mitä lähetystyö on?	20
3.3 Mitä on diakonia ja kansainvälinen diakonia?	22
3.4 Lähetysten ja kansainvälisen diakonian suhde	23
4. HAMINAN SEURAKUNTA	24
4.1 Rippikoulun toteutus Haminan seurakunnassa	25
4.2 Lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus Haminan seurakunnan rippikoulussa 2012 - 2013	28
4.2.1 Lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus ”riparirallin” kuvaus	29
4.2.2 Toiminnan arviointi ja palaute sekä johtopäätökset	34
5. POHDINTAA	40
LÄHTEET	44
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Rippikoulun yleistavoitteeseen sisältyy lähetyksen ja kansainvälisen vastuun ajatus. Rippikoulussa on mahdollisuus kulkea nuorten kanssa kohti globaalia, maailmaan laajuista vastuuta. Globalisaatio on muutosprosessi, jossa maailmasta muotoutuu yhä kokonaisvaltaisempi järjestelmä. Ihmisen jokapäiväisillä toiminnoilla on myös maailmanlaajuinen ulottuvuus. Kaikkien odotetaan omilla valinnoillaan osallistuvan globaalien ongelmien ratkaisemiseen. Globaalin vastuullisuuden lisäämisen pitää perustua kestäväan kehitykseen sekä erilaisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Tärkeää on hahmottaa maailmanlaajuinen kokonaisuus, mutta myös oman toiminnan vaikutus.

Vastuun ottaminen edellyttää elämän, yksilön ja maapallon kunnioittamista. Globaalista vastuullisuudesta puhuttaessa ei voida sivuuttaa puhumista oikeudenmukaisuudesta, ihmisoikeuksista ja velvollisuuksista. Ministeri Walliini mukaan tulevaisuus ei ole jotain joka vääjäämättä tapahtuu, vaan me luomme sen tekemällä valintoja. Vastuuseen kasvamista ei voida jäädä odottamaan, vaan meidän tulee toimia konkreettisella tasolla globaalin vastuullisuuden lisäämiseksi. Tätä opinnäytetyötä tehdessäni etsin juuri näitä konkreettisia keinoja jotta pääsemme edes askeleen lähemmäksi maailmanlaajuista vastuuta. Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia on tärkeä osa maailmanlaajuista vastuuta.

Rippikoulu on seurakunnan hittituote. Evankelisluterilaisen kirkon rippikouluun osallistuu noin 85 % rippikouluikäisistä nuorista. Pääkaupunkiseudulla prosentti on pienempi ja pienemmissä seurakunnissa suurempi. Haminassa rippikouluun on ilmoittautunut lähes 100 % ikäluokasta. Rippikoulun sisällön on määrännyt kirkkohallitus. Rippikoulun tavoitteena on,

”että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä”

Yleistavoitteen lähtökohtana on kirkolle annettu kaste- ja opetustehtävä sekä kaikkia ihmisiä velvoittava käsky lähimmäisenrakkauteen. Nämä tulevat esille kastekäskyssä ja rakkauden kaksoiskäskyssä.

”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.

*Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni:
Kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen
ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea,
mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa.
Ja katso minä olen teidän kanssanne maailman loppuun asti.”
(Matt.28:18–20.)*

*” Rakasta Herraa, Jumalaasi,
koko sydäimestäsi ja koko sielustasi,
koko voimallasi ja koko ymmärrykselläsi,
ja lähimmäistä niin kuin itseäsi.”(Luuk.10:27.)*

Rippikoulun yleistavoitteessa on myös lähetyksen ja kansainvälisen vastuun ajatus. Tämä ajatus on läpäisyaiheena koko rippikoulun ajan, mutta lisäksi aiheen ollessa hyvin tärkeä on sille vielä Haminan seurakunnan rippikoulusuunnitelmassa oma paikka, jossa asiaa käsitellään kootusti. Lähetysseurakunnan ominaisuudessa vastaan Haminan seurakunnan lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksesta yhdessä lähetystyöstä vastaavan teologi Hanna Hietasen kanssa. Rippikoulussa tavoitamme valtaosan alueen 15 vuotta täyttävistä nuorista. Ajankohta on otollinen paneutua erilaisiin kysymyksiin kun nuori ihminen rakentaa muutenkin maailmankuvaansa ja miettii arvoja ja suhdettaan erilaisiin asioihin.

Opinnäytetyön aiheeksi halusin valita ammatillisuuttani kehittävän sekä itseäni kiinnostavan aiheen sekä aiheen jolla on myös yhteiskunnallista merkitystä. Rippikouluun tulee Haminassa vuosittain noin 250 nuorta, lähes koko 15 - vuotiaiden ikäluokka. Ei ole yhdentekevää miten siellä käsitellään aiheita. Aiheen valintaani helpotti myös se, että rippikoulutyöstä vastaava nuorisotyönohjaaja Kirsi Hämäläinen piti tarpeellisena arvioida ja kehittää nykyistä toimintamallia. Tämä opinnäytetyö on toiminnan arviointia ja kehittämistä käsittelevä työ.

Lähetys on kirkkomme yksi tärkeimmistä tehtävistä, jopa tärkein. Lähetystehtävä on usein kuitenkin vieras ja etäinen jopa kirkkomme työntekijöille. Aiheesta on käyty vilkasta keskustelua mm. Rebekka Naatuksen kolumnin jäljiltä. Rebekka Naatus on Kotimaalehden uusi kolumnisti ja Oulun seurakunnan tiedottaja. Hän kirjoittaa 4.1.2013 kirkon lähetystehtävästä ja siinä hän pitää lähetystyötä aikansa eläneenä.

”Koko sana pitäisi siirtää kirkolliseen museoon. Sinne jalkapuun ja julkiripin viereen.”

Kolumnissaan Naatus suosittelee evankelioivasta lähetystyöstä luopumista ja keskittymistä auttamistyöhön.

”Niin kauan kuin olemme kristittyjä ja teemme työtämme kristillisellä lähimmäisenrakkaudella, ei tarvita muuta evankeliumia”, Naatus kirjoittaa.

Mielestäni on hyvä käydä keskustelua asioista ja tuoda julki erilaisia näkökulmia. Parhaimmillaan julkinen keskustelu herättää, ravistelee ja jopa ärsyttää meitä ja havahdumme miettimään ja pohtimaan omaa sudettamme ja mielipidettämme kyseiseen asiaan ja siihen mitä itse siitä ajattelemme. Näin minulle kävi. Halusin pohtia omia käsityksiäni ja tarkistaa omia mielipiteitäni sekä yritin löytää tästä laajasta kentästä ydinkohdat joihin voin omassa työssäni lähetys-sihteerin ominaisuudessa keskittyä.

”Lähetystyö on kuin lintu, sillä on kaksi siipeä, toinen on evankeliumin siipi ja toinen auttamisen siipi ja näitä ei voi erottaa toisistaan”.

Näin Eeva Hakala Suomen Lähetysseuran kasvatussihteerinä totesi Haminan seurakunnan rippikoulurallissa 19–20.1.2013. Tätä pidän lähtökohtana pohtiesani lähetyskasvatusta rippikoulussa. Aiheen valintaa tukevat vielä seuraavat Haminan seurakunnan määrittelemät painopisteet lähetys-sihteerin tehtävää nähden.

1. Lähetyskasvatuksen nostaminen keskeiseksi painopisteeksi ja yhteistyön syventäminen lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyöntekijöiden kanssa.
2. Lähetystoiminnan järjestäminen ja kehittäminen, yhteistyön syventäminen emäseurakunnan ja kappeliseurakunnan välillä
3. Seurakunnan vapaaehtoistoiminnan organisointi ja kehittäminen, myös osana lähetystyötä

Haminan seurakunnassa on useampana vuonna toteutettu lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen osio erillisenä osana leirijaksosta. Päädyimme toteuttamaan tapahtuman tänäkin vuonna yhtenä viikonloppuna jossa tapaamme kaikki alueemme rippikoululaiset. Tapahtumaa kutsutaan tässä Rippikouluralliksi. Esittelin Haminan seurakunnan rippikoulutyöstä vastaavalle nuorisotyönohjaajalle Kirsi Hämäläiselle sekä lähetystyön teologi Hanna Hietaselle haluani pohtia onko nyt valittu toimintatapa paras mahdollinen ja miten sen sisältöä ja toimintamalleja voidaan vielä kehittää. Opinnäytetyön tavoitteeksi määriteltiin nykyisen käytännön arviointi ja kehittämis-suunnitelman tekeminen saadun palautteen pohjalta. Tavoitteenamme on kehittää toimintamallia edelleen paremmaksi ja tavoitteitaan vastaavammaksi. Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa myös muita mahdollisuuksia toteuttaa lähetys- ja kansainvälisyyskasvatusta Haminan seurakunnan rippikoulussa.

Työn tuloksena syntyi myös Haminan seurakunnan nimikkolähettien esittely, jota voidaan jatkossa hyödyntää rippikouluissa, mutta myös muissa tilaisuuksissa. Lähetystyö on seurakunnan perustehtävä joka tulee näkyä kaikissa työmuodoissa vauvasta vaariin. Eikä vähiten nuorisotyössä. Tavoitteena on myös saada nuoret innostumaan lähetystyöstä. Haluamme tuoda lähetysten ajatuksen lähelle heidän omaa elämäänsä. Miksi? Ja miten? Lähetystyötä käsitellään konkreettisten esimerkkien kautta. Nuoret voivat itse miettiä miten he voisivat ja haluaisivat osallistua lähetystyöhön. On tarkoitus löytää uusia tuoreita tapoja käsitellä asiaa. Uskon, että nämä asiat myös saavat nuoret innostumaan ja pohtimaan mm. suvaitsevaisuutta, erilaisuuden hyväksymistä, tasa-arvoa, omasta jakamista jne.

Palautteen keräsin tapahtuman päätyttyä tehdyllä palautekyselyllä, johon vastasi rippikoulua käyvät nuoret. Rippikoulun opettajilta pyysin kommentteja ja ajatuksia sähköpostitse. Lisäksi kutsuin tapahtuman toteuttajat yhteisen pöydän äärelle keskustelemaan rippikoulun lähetys- ja kansainvälisyyden asemasta ja sen mahdollisuuksista rippikoulussa.

2. EVANKELISLUTERILAISEN KIRKON RIPPIKOULU SUOMESSA

Rippikoulu on yksi evankelisluterilaisen kirkkomme aarteista. Rippikoulun organisaatio antaa tukea rippikoulun suunnitteluun ja toteutukseen. Kirkolliskokouksen hyväksymä Katekismus eli Kristinoppi on rippikouluopetusta ohjaava perusta. Rippikoulun oppikirjojen on oltava myös sisällöltään kristinopin mukaisia. Katekismus ilmaisee tiiviisti Raamatun pääkohdat. Katekismuksessa on kolme pääosaa: Kymmenen käskyä, uskontunnustus ja Isä meidän rukous, nämä antavat rippikoululle perussisällön. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Piispainkokous hyväksyy rippikoulusuunnitelmat ja oppikirjat joita rippikoulussa käytetään. Oppimateriaalina rippikoulussa käytetään raamattua, rippikoululaisen kirjaa ja opettajan opasta. Kirkkohallitus hyväksyy rippikoulun malliohjesäännön ja päiväkirjat. Kirkkohallituksen toiminnalliset yksiköt esimerkiksi kasvatuksen ja nuorisotyön yksikkö tukevat rippikoulutyötä järjestämällä koulutuksia ja tekemällä kirjallisia oppaita ja valmistelevat erilaisia asiakirjoja sekä tuottavat materiaalia rippikouluun. Materiaalia tuottavat myös hiippakunnat, seurakunnat sekä kirkolliset järjestöt, yhteisöt ja kustantajat. Hiippakunnan antama tuki paikallisseurakunnille on tärkeää. Hiippakunnissa työskentelevät rippikoulun kouluttajat ovat seurakuntien työntekijöitä, jotka suunnittelevat ja toteuttavat hiippakunnan kasvatussihteerin kanssa rippikoulukoulutuksen vuosina 2002–2005. Rovastikunnallinen toiminta ja tarjoaa seurakuntien rippikoulutyölle yhteisen neuvottelu- ja toimintafoorumin. Joitakin rippikouluun liittyviä asioita voi olla mielekästä hoitaa rovastikunnallisena esimerkiksi erityisryhmien rippikoulut. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko.)

Paikallisseurakunnassa on omat työntekijät, jotka vastaavat rippikoulusta. Haminan seurakunnassa on rippikoulutyöstä vastaava teologi Jaana Kivekäs ja rippikoulutyöstä vastaava nuorisotyönohjaaja Kirsi Hämäläinen. Yhteistyö alueellisten toimijoiden kanssa on myös tärkeää rippikoulussa. Tiedotusvälineet on

merkittävä taho joka antaa rippikoululle julkisen kuvan. Toimivat yhteydet kouluhin luo edellytyksiä rippikoulun esilläololle rippikouluun ilmoittautumisen vaiheessa. Yhteistyötä rippikouluasioissa voidaan tehdä myös urheiluseurojen ja järjestöjen kanssa. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko.)

Rippikoulun malliohjesäännössä todetaan, että yhteistyö seurakunnan eri työalojen kanssa on tärkeää. Rippikoulun tulisi olla seurakunnan yhteinen tehtävä. Rippikoulusuunnitelmassa ei anneta yksityiskohtaista suunnitelmaa. Jokainen rippikoulutiimi joutuu ratkaisemaan mitä asioita haluaa painottaa ja mitkä jäävät ohuemmalle käsittelylle. Rippikoulun yhtenäisyyden vuoksi on kuitenkin määriteltä tunti määrät eriosa-alueille. Seurakuntayhteys 8-16 tuntia, aloitusjakso 6-12 tuntia, perusjakso 44–56 tuntia, päätösjakso ja konfirmaatioon valmistuminen 4-10 tuntia. Rippikoulun kokonaistuntimäärä on 80 tuntia ja kestoaltaan se on vähintään puoli vuotta. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Rippikoulusta säädetään kirkkojärjestyksessä. KJ 3:3

”Seurakunnan tulee pitää rippikoulua, jossa nuoria perehdytetään kirkon yhteiseen uskoon ja ohjataan elämään seurakunnan yhteydessä. Rippikoulua johtaa pappi tai lehtori. Opettajina toimivat seurakunnan muut viranhaltijat. Opettajien lisäksi rippikoulussa työskentelevät vapaaehtoiset isokset. Tarvittaessa rippikoulu voidaan pitää yksityisesti.” (Malliohjesääntö 2010.)

Rippikoulu on reissu, jonka voi tehdä vain kerran. Rippikoulu on evankelisluterilaisen kirkon kasteopetusta. Rippileirillä pohditaan yhdessä muiden kanssa elämään ja uskoon liittyviä asioita. Siellä tutustutaan sen kirkon uskoon, johon kastetut on liitetty. Rippikoulun voi käydä ryhmässä tai yksityisesti, leiri-, päivä- tai iltarippikoulussa. Myös erilaisia teemarippikouluja järjestetään, liittyen urheiluun, luontoon yms. Vaikka rippikouluja on monenlaisia, voidaan se tiivistää kolmeen sanaan: elämä, usko ja rukous. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Yleensä rippikoulu käydään silloin kun täytetään 15 vuotta. Suomalaisista 15-vuotiaista rippikouluun osallistuu noin 84 %. Rippikoulu kestää tavallisesti noin vuoden. Yleensä seuraavan vuoden rippikouluun ilmoittaudutaan syksyllä kun konfirmointi on seuraavana kesänä. Rippikouluun voi liittyä erilaisia tapahtumia, vierailuja ja retkiä. Jos rippikouluun liittyy leirijakso, se on tavallisesti noin viikon

mittainen. Rippikoulun tavoitteet on asetettu vuonna 2001 julkaistussa Rippikoulusuunnitelmassa. Tämä suunnitelma on valmisteltu ajatellen erityisesti 14 – 15 -vuotiaita nuoria. Suunnitelmassa huomioidaan erityisesti se miten nuori oppii ja miten nuorta tulee tukea ja ohjata. Rippikoulusuunnitelman tavoite on päästä lähelle nuoren arkea, elämän tilannetta ja elämän kysymyksiä. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 2000, 4-14.)

Rippikoulu päättyy konfirmaatiojuhlaan. Konfirmaatiossa tunnustetaan kristillisen uskon, se johon on kastettu. Kasteessa vanhemmat ja kummit lausuvat uskontunnustuksen kastetun puolesta. Nyt konfirmoitava lausuu itse uskontunnustuksen. Konfirmaatio on kasteen vahvistamista. Rippikoulun voi käydä vaikka ei olisi kastettu. Jos haluaa osallistua konfirmaatioon, kastaminen tulee tehdä ennen sitä. Jos on kastettu, mutta ei enää kuulu kirkkoon, on kirkkoon liityttävä ennen konfirmaatiota. Rippikouluikäinen voi huoltajien luvalla liittyä kirkkoon, vaikka nämä eivät itse kirkkoon kuuluisikaan. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko.)

Konfirmaatio antaa oikeuden toimia kummina, osallistua itsenäisesti ehtoolliselle ja kirkolliseen avioliittoon vihkimiseen sekä mahdollisuuden asettua 18-vuotiaana ehdokkaaksi seurakuntavaaleissa. Rippikoulu on myös pidetty aikuis-tumisriittinä. Moni muistaa kuulleen sanottavan:

*”No nyt olet sitten saanut naimaluvan” tai
”Nyt lapsuus päättyi ja aikuisuus alkaa”*

” Kun rippilapsi, oli hän tyttö tai poika, meni kirkkoon uudistamaan kasteensa liittoa, piti hänen ennen alttarille menoa sanoa kädestä pitäen hyvästi vanhemmilleen ja myös kummeilleen, jos nämä olivat elossa. Tämä kieltämättä kaunis tapa oli tarkoitettu osoittamaan, että lapsi, joka siihen asti on ollut vanhempiensa ja myös kummiensa vastuunalaisena uskonasioissa, ottaa nyt vastuun itse päälleen. Tämä tapa on nyt unohdettu niin kuin monta samantapaista”

SKS. Vihti. Kaarlo Ranta

1739.1963

Kun kysyin Haminan seurakunnan nuorisotyönohjaaja Ville Kerviseltä, Mikä on rippikoulussa tärkeintä? Hän vastasi: *”Että nuoren usko Jumalaan vahvistuisi.”*

2.1 Lähetys – ja kansainvälisyyskasvatus osana rippikoulua

”Lähetyskasvatuksella tarkoitetaan seurakuntalaisten hengellisen kasvun tukemista ja ohjaamista siten, että he sen seurauksena osallistuvat seurakunnan perustehtävään lähetystyöhön” Paula Hiltunen, Suomen lähetysseura

Opetusministeriön kansainvälisyyskasvatus – työryhmä sanoitti 2006 seuraavasti:

”Kansainvälisyyskasvatuksella tässä yhteydessä tarkoitetaan muun muassa toimintaa, joka ohjaa yksilökohtaiseen globaaliin vastuuseen ja yhteisölliseen ja maailmanlaajuiseen vastuuseen; maailmankansalaisen etiikkaan, joka puolestaan perustuu oikeudenmukaisuuteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Kansainvälisyyskasvatus tukee kasvua kriittiseksi ja mediakriittiseksi kansalaiseksi, jolla on tietoja ja taitoja toimia menestyksellisesti globalisoituvassa maailmassa osana yhteisöään. Kansainvälisyyskasvatuksen osa-alueita ovat ihmisoikeuskasvatus, tasa-arvokasvatus, mediakasvatus, kulttuurienvälinen ymmärrys, kehitys- ja oikeudenmukaisuuskysymykset sekä kasvatus kestävään kehitykseen.”
(Lehtonen – Inkinen, Suomen lähetysseura.)

Koulujen kansainvälisyyskasvatuksella ja kirkon lähetyskasvatuksella on yhteisiä tavoitteita. Tavoitteena on, että nuori tietää mahdollisuutensa toimia ja saa kokemuksia sekä elämyksiä kansainvälisestä yhteistyöstä ja kulttuurien kohtaamisesta.

(Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997,199.)

Rippikoulusuunnitelmassa todetaan, että lähetyskäsken mukaan kristillisen opetuksen lähtökohtana on se, että kasteessa tullaan Kristuksen opetuslapsiksi. Raamatusta löytyvät perustelut lähetystyölle. Lähetys - ja kansainvälisyys asiat on tarkoitus tuoda nuoren elämänpiiriin tavalla jonka nuori ymmärtää. Rippikoulu eettisen opetuksen tavoitteena on opettaa nuorta arvioimaan elämäntilanteisiin sisältyviä moraalikysymyksiä. (Rippikoulusuunnitelma 2001.) Lähetys – ja kansainvälisyyden aihepiirissä tämä mahdollistuu hyvin. Esimerkiksi keskustelussa, miten maailman varat jakautuvat? Köyhät ja rikkaat, elinolosuhteiden epätasainen jakautuminen jne. Me suomalaiset olemme etuoikeutetussa asemassa. Miten niin? Kysyy rippikoululainen. Yhdessä mietimme vastauksia. Mihin me suomalaiset olemme oikeutettuja? Ovatko asiat kaikkialla yhtä hyvin?

Lähetystyössä kristitty toteuttaa seurakunnan perustehtävää, joka menee kaikkien maantieteellisten ja kulttuuristen rajojen yli. Meille suomalaisille usko ja muu elämä ovat usein erillisiä elämän alueita, kun suuressa osassa maailmaa ne ymmärretään yhdeksi kokonaisuudeksi. Näin myös lähetys ja kansainvälinen diakonia kietoutuvat luontevasti yhteen. (Aro-Heinilä, Junkkaala 2008, 15.)

Rippikoulun kansainvälisyyskasvatuksella onkin suuri merkitys, sillä rippikoulu tavoittaa valtaosan 15 vuotiaista nuorista. Etenkin leirimuotoisena toteutettuna rippikoulu antaa hyvät puitteet pohtia erilaisia asioita, ilmapiiri on suotuisa ja turvallinen. Rippikoulusuunnitelmassa kansainvälisyyskasvatuksen aiheiksi ovat lueteltu mm. seuraavat asiat: elämäntapavalinnat, kulutus, media, luonto ja ympäristö, kulttuuri ja monikulttuurisuus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, syrjäytyminen, väkivalta sekä sota ja rauha. Suunnitelmassa mainitaan lisäksi vielä ajankohtaiset asiat niin paikkakunnalla kuin maailmanlaajuisestikin. (Myllymäki, 2004, 69.)

2.2 Rippikoululainen nuoruuden keskivaiheessa

Nuoruus määritellään siirtymäkaudeksi lapsuudesta aikuisuuteen. Nuorella on meneillään itsenäistymisprosessi suhteessa vanhempiinsa. Murrosiässä koetaan isoja tunnekuohuja koska silloin tapahtuu suuria muutoksia. Nuoruuden aikana yksilö kehittyy fyysisesti aikuiseksi. Nuoren itsetunto, identiteetti ja elämäntapa muotoutuvat ja kehittyvät. (Nurmi 1997, 256–258.)

Nuoruus on vaikeasti rajattavissa oleva ajanjakso lapsuudesta aikuisuuteen. Nuoruus on myös hyvin monitahoinen vaihe. Nuoruustutkimuksissa voidaan määritellä nuoruuden vaihe kypsyyvästä ja kehittyvästä toimivaksi subjektiksi. Kasvatussosiologian klassikko Karl Mannheim (1952) esitti ajatuksen, että nuori voi vailla kokemuksen painolastia toimia yhteiskunnan muutosvoimana. Thomas Ziehe(1991) piti 1980 luvun nuorisoa ensimmäisenä sukupolvena, joka voi itse muodostaa oman elämäntyylinsä. Hänen mielestä nuorten maailmaa ei enää muokkaa perinne, eivätkä vanhemmat vaan joukkotiedotus, kulttuurituotanto ja nuorisokulttuuri. Erottumisen ja itsensä ilmaisun merkiksi on tullut kulutus. Tava-

roita hankitaan näyttämisen vuoksi. Persoonallisuutta rakennetaan ostamalla tavaroita kaupan hyllyltä. (Raitanen 2001,187, 190)

Nuoruuteen liitetään vielä nykyäänkin muutoksesta huolimatta kehitystehtäviä:

1. uusien suhteiden luominen ikäkumppaneihin
2. sukupuoliroolien omaksuminen
3. oman fyysisen olemuksen hyväksyminen
4. emotionaalinen riippumattomuus vanhemmista
5. valmistautuminen eri elämänalueille
6. maailmankatsomuksen ja ideologian kehittyminen ja / tai omaksuminen
7. sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksuminen

(Nurmi 1995,257-259;vrt Kuusinen 1995, 313-314; ks. Czaplicka 1993,103) (Raitanen,195)

Kirjallisuudesta löytyvät käsitykset murrosikäisen itsetunnosta ovat ristiriitaisia. Usein ajatellaan, että murrosiässä itsetunto on herkästi haavoittuvaa ja tunne itsevarmuudesta on ailahtelevaa. Joissakin tutkimuksissa osoitetaan, että murrosikäisen itsetunnolle ovat tyypillistä suuret, jopa päivittäiset vaihtelut. Kuitenkin myös monet tutkimukset osoittavat, että itsetunto on murrosiässä odotettua pysyvämpi ja suuret vaihtelut eivät ole itsestäänselvyys. Ne tutkimukset jotka puoltavat sitä, että murrosiässä itsetunto on oletettua pysyvämpi, puhuu niin sanotusta perus itsetunnosta. Niissä tutkimuksissa joissa itsetuntemus esitetään vaihtelevana, on yleensä mitattu erilaisia päivän aikana muuttuvia tunteita ja mielialoja, sitä kutsutaan ilmapuntari itsetunnoksi. (Keltikangas-Jarvinen2001,33-34.)

Kummankin kannan, ongelmia korostavan ja niitä vähättelevän liian jyrkkä omaksuminen saattaa johtaa ongelmiin. Mikäli kasvattaja on sitä mieltä, että itsetunnon vaihtelut kuuluvat murrosikään, eikä erota todellista perus itsetunnon puutetta mielialanvaihteluista, hän saattaa vähätellä nuoren ongelmaa. Jos kasvattaja taas on sitä mieltä, että itseluottamuksen tulisi olla pysyvää hän saattaa pitää normaaleja mielialanvaihteluita itsetunnon heikkoutena ja siten tartuttaa oman huolensa nuoreen. Mahdollisten ongelmien sijaan on hyvä korostaa mur-

rosikään sisältyvää uutta kehitysmahdollisuutta. Nuori on uudella tavalla vastaanottavainen ja vaikutuksille altis, pohtii itseään ja on valmis muuttamaan käsitystä itsestään ja kokee voimakkaasti onnistumisen tuntemukset. (Keltikangas-Järvinen 2001, 33-34)

Nuorella identiteetin etsiminen voi ilmetä kriittisyytenä aikuisia ja heidän uskomuksiaan ja normeja kohtaan. Rajojen kokeilu on merkki oman minän ja oman tahdon kasvamisesta. (Rippikoulusuunnitelma 2001) Sellainen sanonta on, että *”nuoruus on psykologisen kehityksen toinen mahdollisuus, täynnä lupauksia.”* Yhtä hyvin kehitys voi lähteä myös huonoon suuntaan. Murrosikäinen kuvaa itseään psyykkisten piirteiden kautta. Nuori puhuu mielialoista, ajatuksista, ihanteistaan ja päämääristään. Nuori kuvaa myös itseään kertomalla millainen hän on eritilanteissa. *” Olen kiukkuinen jos herään aamulla liian myöhään”*. Murrosikäinen myös muuttaa minäkuvaansa sen mukaan mitä muut hänestä ajattelevat. (Keltikangas-Järvinen 2001,115-117.)

Tässä luvussa etsin perusteita sille, että rippikoululainen on juuri siinä kehitysvaiheessa, jossa hän rakentaa maailmankuvaansa ja pohtii arvoja ja asenteita. Tässä nuoruuden vaiheessa myös nuori muodostaa käsityksen itsestään ja ympäröivästä maailmasta. Tähän perustan väitteeni siitä, että juuri rippikoulu on hyvä aika pohtia erilaisia asioita nuoren kanssa. On tärkeää miettiä miten teemme sen parhaalla mahdollisella tavalla.

2.3 Ryhmän merkitys rippikoulussa

Rippikoulu ryhmästä muotoutuu tärkeä osa rippikoulua. Yleensä rippikouluun hakeudutaan yhdessä yhden ystävän kanssa. Yhteen rippikouluryhmään otetaan tavallisesti 25 nuorta, ryhmään kuuluvat myös isokset ja leirin ohjaajat. Leirijaksolla ryhmät jaetaan pienryhmiin joita isokset ohjaavat. Haminan seurakunnan lähetys-kasvatus tapahtumassa, rippikoulurallisissa ryhmä toimi yhdessä koko tapahtuman ajan, eikä sitä jaettu pienryhmiin. Yksittäisistä nuorista muodostuu ryhmä, jossa on oma valta – ja tunnesuhteet. Jokaisella nuorella on oma taustansa joka heijastuu ryhmään. Ryhmässä jokainen jäsen taas muodostaa jonkinlaisen suhteen toisiin ryhmäläisiin. Ryhmään syntyy lisäksi luonnollisia

alaryhmiä, jotka luovat suhteensa toisiinsa. Rippikouluryhmä muodostaa taas suhteen ulkopuoliseen maailmaan. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Keltikangas – Järvinen toteaa, kirjassaan hyvä itsetunto, että *”vahvan itsetunnon kehittyminen pohjautuu onnistumisen elämyksiin.”* Rippikoulu aika voi omalta osaltaan vahvistaa nuoren itsetuntoa jos hän saa siellä onnistumisen kokemuksia. Siksi on tärkeää järjestää sellaista toimintaa jossa jokaisella on mahdollisuus onnistua. Keltikangas – Järvinen jatkaa: *”Itsetunto on ihmisen tärkeä voimavara. Se kehittyy hyväksi, kun ihmisestä pidetään”*

Parhaimmillaan rippikoulusta jää tunne, että siellä oli hyvä ja turvallinen olla, sain olla oma itseni ja minut hyväksyttiin. Tämä on tavoite johon pyrimme koko rippikoulun ajan. Rippikoulussa on oppituntein lisäksi paljon muuta toimintaa, yhteinen iltaohjelma on monelle rippileirin mieleenpainuvien osa.

2.4 Musiikin merkitys rippikoulussa

Musiikilla yleisesti ottaen on suuri merkitys ihmisen arjessa ja juhlassa. Kristityt ovat aina laulaneet yhdessä. Monissa psalmeissa on kehoitus laulamaan, soittamaan ja ylistämään. Lauluissa purkautuu myös ihmisen hätä, ahdistus ja tuska. Luther perustelee musiikin merkitystä ja tehtävää kolminaisuususkon pohjalta. Musiikki on Jumalan luomisteko, se on luotu yhdessä muun luomakunnan kanssa. Musiikilla on suuri merkitys ihmisten välisten yhteyden luojana, luterilainen kirkko on myös laulettu sanan kirkko. Kristus on läsnä ja vaikuttaa laulettussa sanassa. Tähän perustuu luterilaisen teologian mukaan musiikin erityisaseman muiden taiteiden rinnalla, Musiikki on läsnä monissa rippikoulun eri tilanteissa. Musiikki haastaa nuoria pohtimaan musiikin merkitystä itselleen, musiikki rakentaa yhteyttä ja se luo turvallista ilmapiiriä. Rippikoulussa musiikin keskeinen tehtävä on yhteinen laulaminen ja soittaminen. Yhteinen tekeminen parhaimmillaan yhdistää ja antaa uusia valmiuksia ryhmän työskentelyyn (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Lähetystapahtuma ”ripariralli ” oli ennen varsinaista leirijaksoa, jolloin ryhmä oli vielä ryhmäytymättä. Ryhmään kuuluvat nuoret eivät tunteneet toisiaan. Rastipisteellä joka toteutettiin kirkossa, opeteltiin kaksi lähetysaiheista laulua. Yhdessä laulaminen tuntui vaikealta, joidenkin ryhmien kanssa ääntä ei juuri kuu-

lunut. Jos isokset olisivat mukana tapahtumassa, laulukin voisi sujua paremmin. Pohdimme myös sitä, että oliko kirkko paikkana sellainen jossa olo oli jäykkä, kirkko tuntui nuorista vieraalta, penkit kovilta jne. Siellä ei ehkä saavutettu tunnetta, että täällä on mukava ja turvallinen olla voin olla oma itseni ja laulaa. Pohdin myös sitä, että tapahtuman alussa olisi hyvä olla joku ryhmäyttävä toiminnallinen osa jossa ryhmäläiset rentoutuisivat ja jännitys vähenisi. Lauluun voisi liittää myös toiminnallisen osion. Esimerkiksi kaikki ryhmäläiset istuisivat ringissä, jokaisella olisi kynttilä ja kynttilään saisi tulen vieressä istuvalta.

2.5 Opetus oppimisen edistäjänä

Opetuksen tehtävänä on edistää oppimista. Tietoja ja taitoja ei voi kuitenkaan suoraan siirtää oppijalle. Oppiminen edellyttää aina oppijan aktiivisuutta. Oppimista tapahtuu vasta sitten kun yksilö on prosessoinut asian ja jäsentänyt sen muistiinsa. Aktiivisen prosessin tuloksena syntyy muutoksia tiedoissa, tunteissa, taidoissa sekä toiminnassa. Oppiessaan ihminen liittyy uutta aineistoa aikaisemmin oppimaansa, myös aiempi tieto vaikuttaa siihen miten aineistoa tulkitaan ja ymmärretään. On tärkeää, että uuden oppiminen rakennetaan rippikoulussakin sen pohjalle mitä nuori jo aiemmin tietää. Tämä selviää mm tekemällä yhteistyötä koulujen ja opettajien kanssa sekä keskustelemalla asiasta nuorien kanssa. Oppiminen on tehokasta ja motivoi nuorta kun opittava asia on oppijalle relevantti ja liittyy hänen elämäänsä ja elämänskysymyksiinsä. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Kasvatuksen maailma on muuttunut paljon viime vuosina. Perinteisten kasvattajien kodin ja koulun rooli on vähentynyt. Aiemmin koululla oli yksinoikeus oppimiseen, tänä päivänä monet muut kasvattajat ovat vallanneet alaa. Suurimpia haasteita nykyelämässä on saada muuttuvasta ympäristöstä selvää ja kyetä elämään siinä omaa hyvää elämää. Tietoa ja informaatiota on tarjolla monista erilähteistä, sitä kutsutaan usein informaatioähkyksi. (Kiilakoski, 2008, 168.) Varsinkin nuoren ihmisen elämään tämä tuo haasteita, mihin minä uskon? mikä on luotettava tiedon lähde? Koulutusjärjestelmä on esikoulusta yliopistoon, koulutusjärjestelmässä oppimista kutsutaan formaaliksi oppimiseksi ts. muodolliseksi oppimiseksi.

Muodollinen oppiminen on usein tarkasti rajattua ja se nojautuu ennalta laadittuun opetussuunnitelmaan. Oppiminen mitataan arvosanoilla jossa mitataan mitä on opittu. Muodollisen koulutuksen ulkopuolella on toimintaa mikä on organisoitunutta. Tähän ryhmään kuuluu mm. seurakunnan isosien koulutus. Se on non-formaalista eli epämuodollista oppimista. Tälle on tyypillistä se, että opetussuunnitelma on väljä, siellä ei anneta numeroita oppimisen merkiksi. Koulutuksessa tavoitteena on toiminnan oppiminen. Näiden järjestettyjen toimintojen ulkopuolelle jää informaali oppiminen eli arkipäivän oppiminen. Oppiminen tapahtuu huomaamattomasti jonkun toisen toiminnon tuotteena. Sivutuotteena syntyneet taidot ovatkin erittäin arvostettuja mm. urheiluseuratoiminnassa oppii ryhmätyötaitoja, musiikkia kuunnellessa tai televisiota katsoessa oppii esimerkiksi englannin kieltä jne. Nyky-yhteiskunnassa oppimista on vaikea kontrolloida. Aina ei voida ennalta määrittää, mikä oppiminen on tärkeää. Monet tv-ohjelmat, elokuvat ja tietokonepelit opettavat tietoja ja taitoja, mutta niiden kautta muokkautuvat myös arvostuksemme ja asenteemme. On väitetty, että monikulttuurisuuden suhteen elokuvat ja ja tv kasvattavat nuoria eniten. Monikaan ei tunne etnotaustaisia henkilöitä,, mutta näkee heitä viikoittain televisiossa. (Kiilakoski, T.2008,169.)

Sisällön ohella oppiminen on sidoksissa vallitsevaan ilmapiiriin. Ahdistuneisuus ja pelko vähentävät oppimismotivaatiota, kun avoin ja lämmin vuorovaikutus lisäävät sitä. Sen takia on erittäin tärkeää, että rippikoulun alussa käytetään riittävästi aikaa tutustumiseen ja hyvän ilmapiirin luomiseen. Tavoitteet ohjaavat oppimista. Opittavasta asiasisällöstä on löydettävä mahdollisimman konkreettisesti olennainen. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

2.6 Osallisuus

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksilla on selkeä yhteys ihmisten kokemaan hyvinvointiin. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ehkäisy edellyttävät yhteisöllisyyttä, osallisuus liittyy yhteisöön ja yhteiskuntaan kuulumisen tunteeseen. Nuorilla osallisuus syntyy esimerkiksi opiskelun, harrastusten, kansalaisjärjestötoiminnan tai muun vaikuttamisen kautta. Osallisuus

merkitsee omakohtaisesta sitoutumisesta nousevaa vaikuttamista asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurauksista. Osallisuus voidaan nähdä syrjäytymisen vastavoimana. (Järjestötietopalvelu.)

Rippikoulu on nuorelle tärkeä paikka, hän tuntee kuuluvansa joukkoon. Rippikoulussa pyritään kaikin tavoin toimimaan niin, että jokainen ryhmän jäsen tuntee kuuluvansa joukkoon ja olevansa hyväksyty omana itsenään ilman ehtoja. Rippikoulun käytännöissä on jo paljon osallistavia menetelmiä. Perinteiset oppitunnit ovat jääneet pois ja oppimishetket järjestetään erilaisina työskentelykokonaisuuksina. Usein yhdellä päivällä on tietty teema, jota käsitellään eri kanteilta ja erilaisilla menetelmillä.

Kirkko on ollut suomessa edelläkävijä nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä. Konkreettinen esimerkki tästä on kirkon päätös antaa äänestys-oikeus seurakuntavaaleissa kaikille 16 vuotta täyttäneille, konfirmoiduille seurakunnan jäsenille. Kirkolliskokous hyväksyi tehdyn esityksen 2007. Nuorten äänioikeus tuli voimaan hallituksen ja eduskunnan käsittelyn jälkeen 1.1.2009. 16- ja 17-vuotiaat saivat käyttää äänioikeuttaan valtakunnallisesti ensimmäisen kerran vuoden 2010 seurakuntavaaleissa. Tehty päätös on tärkeä linjaus nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä. Päätös ei kuitenkaan sellaisenaan saa muutosta aikaan. On tärkeää, että tieto tehdystä muutoksesta saavuttaa nuoret ja että nuoret kokevat äänestämisen käytännössä mahdolliseksi ja mielekkääksi. Ehdokkaaksi asettuminen on yksi rippikoulun ja konfirmaation antimista seurakuntalaisen perusoikeuksista. Äänioikeusikärajan saavuttaminen on siirtynyt aiempaa lähemmäksi rippikouluun osallistumisen ajankohtaa.

Kirkon tulevaisuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että nuoret ovat mukana myös sen päätöksenteossa. Kirkon ja sen seurakuntien tulisi olla entistä enemmän kaikkien jäsentensä näköinen. Nuorilla on paljon annettavaa kirkolle! Toisaalta, kun nuori saa enemmän vastuuta, seurakunnan jäsenyys voi tuntua mielekkäämmältä ja siihen voi olla nykyistä helpompi sitoutua. Yksi rippikoulun tavoitteista on vahvistaa nuorten seurakuntayhteyttä. Käytännössä tämä voi toteutua esimerkiksi juuri kuulemalla nuoria entistä paremmin seurakunnan päätöksenteossa. (Nuorten Keskus, Navi ryhmä 2008)

Rippileirillä ja lähetystyön ja kansainvälisyyden kokonaisuudessa vaikuttamista voitaisiin kokeilla mm. järjestämällä haastekampanja. Leiriläiset valitsisivat itseään kiinnostavan aiheen ja suunnittelisivat miten kampanjan saisi julkisuuteen tai vaihtoehtoisesti leirit voisivat haastaa toisia leirejä. Näin heille tulisi konkreettinen kokemus vaikuttamisesta, suunnitelman tekemisestä sekä tavoitteeseen pääsystä.

3.LÄHETYS- JA KANSAINVÄLINEN DIAKONIA TÄNÄÄN

Lähetys on nykypäivänä monensuuntaista, kristinuskon painopiste on siirtynyt länsimaista itään ja etelään. Lähetystyön perusajatus on se, että viedään ilosanomaa Jeesuksesta vapahtajasta heille jotka eivät ole vielä sitä kuulleet. Lähetys kuuluu kristillisen seurakunnan perusolemuksen. Kirkko on lähettävä, itseensä sulkeutunut seurakunta on kuollut seurakunta. Diakonian perusajatus on se, että autetaan heitä joiden hätä on suurin. Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia nivoutuvat hyvin toisiinsa. (Aro-Heinilä, Junkkaala. 2008, 15,16)

3.1 Globaalin toimintaympäristön muutoksia

Kristittyjen osuus maailmassa on ollut sadan vuoden ajan pysyvä noin kolmasosa. koko maailman väestöstä. Vuonna 2008 kristittyjen osuus oli 33,3 %. Kristittyjen väestöllinen painopiste on siirtynyt viimevuosina pois pohjoiselta pallon puoliskolta. 1900 luvun alussa noin 70 % maailman kristityistä asui Euroopassa ja Afrikassa noin 2 %. Vuonna 2008 vastaavat luvut olivat 26.3 % ja 20 %. Kirkkojen tilanne vaihtelee toisaalla kirkot menettävät jäseniään ja toisaalla eletään voimakasta kasvun aikaan. Länsimaiset kirkot ovat jälleen lähetystilanteessa, sillä kirkosta eroaminen on lisääntynyt huomattavasti. Köyhyys on haaste kirkon toiminnalle ja teologiselle työlle. Ilmastomuutokset aiheuttavat suuria ongelmia kaikkein köyhimmissä ja äärimmäisissä luonnonolosuhteissa eläville ihmisille. (Lähetystyön strategia 2015)

3.2 Mitä lähetystyö on?

Lähetyksen aika käsittää tietyn historiallisen jakson, joka alkoi ensimmäisenä Helluntaina ja päättyy Kristuksen toiseen tulemiseen. Lähetystyöllä on selkeä tehtävä, evankeliumi on vietävä kaikkien kansojen keskuuteen. Lähetys tuo kirkon toimintaan matkalla olon tunnun. Lähetys on liikkeelläoloa, menemistä tiettyä päämäärää kohti. Lähetystyö on rajojen ylittämistä, kulttuuristen, kielellisten, etnisten, rodullisen ja maantieteellisten rajojen ylittämistä. Lähetyksen perusta on kuitenkin Jumalan rakkaudessa, se ei ole kiinni ihmisestä. (Ahonen 2000,291-292)

Kristuksen ihmiseksi syntyminen, inkarnaatio tarjoaa kirkon lähetystehtävälle mallin. Kristus samaistui aikansa ihmisiin hylkäämättä omaa identiteettiään. Kirkon ja sen jäsenten samaistuminen ei saa johtaa kutsumuksesta tinkimiseen ja oman identiteetin kadottamiseen. Kirkon toimintaa on leimannut kautta historian tämä jännite, toisaalta kirkon on samaistuttava kuluvaan aikaan ja toisaalta säilytettävä oma ominaislaatunsa. Lähetys muistuttaa kirkkoa sen syvimmästä olemuksesta ja tehtävästä maailmassa. Jos kirkko kadottaa syvimmän tehtävänsä lähetyksestä tulee tarpeeton. (Ahonen 2000, 292)

Luterilaiset kirkot ovat perinteisesti ajatelleet, että lähetys on kattava yläkäsite ja evankelioiminen on lähetyksen keskeinen tehtävä. (Ahonen 2000, 271). Suomen evankelisluterilainen kirkko tekee lähetystyötä yhdessä seitsemän virallisen lähetysjärjestön kanssa, joita ovat:

- Suomen Pipliaseura (1812)
- Suomen Lähetysseura (1859)
- Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (1873)
- Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (1922)
- Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys (1967)
- Sanansaattajat(1973)
- Evankelisluterilainen lähetysyhdistys Kylväjä (1974)

Kirkon lähetysjärjestöt ovat toiminnaltaan ja rakenteeltaan erilaisia. Seurakunnat tukevat niiden toimintaa talousarviomäärärahoihin sekä nimikkolähettsopimuksin. Järjestöjä pidetään lähetystyöhön erikoistuneina palvelujärjestöinä. Järjestöjen ja seurakunnan välistä yhteistyötä tulisi lisätä. (Lähetysstrategian teologinen perusta, 2015)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon lähetystehtävään kuuluu evankelioiminen, diakoninen palvelu, yhteistyö eri kirkkojen välillä sekä toiminta sosiaalisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen oikeudenmukaisuuden puolesta. Kirkon lähetystyönkeskuksen tehtävänä on koordinoida ja kehittää kirkon lähetystyötä ja lähetystehtävään kuuluvaa kasvatusta, koulutusta ja tiedotusta. Kirkon lähetystyönkeskus (KLL) toimii yhteistyössä kirkon virallisten lähetysjärjestöjen ja paikallis-seurakuntien kanssa.

3.3 Mitä on diakonia ja kansainvälinen diakonia?

Diakonian eli palvelun tehtävä on annettu kaikille ihmisille. Jokainen kristitty on kutsuttu lähimmäisenrakkauden välittämiseen. Jeesuksen esimerkki parantajana, köyhien auttajana ja syrjittyjen ystävänä olevana antaa pohjan diakoniale. Uudessa testamentissa diakonian lähtökohtana pidetään rakkauden kaksoiskäskyä (Matt.22:36–40) ja vertausta Laupiaasta Samarialaisesta (Luuk.10: 25-37) Alkuseurakunnan elämäntapa toisistaan huoltopitävinä jotka jakoivat keskenään kaiken antava lähtökohdan diakoniale (Veikkola 2002,107). Kirkon diakoniatyön esitteessä diakonia määritellään seuraavasti:

” Diakonia on kristilliseen rakkauteen perustuvaa palvelua. Se toteutuu ihmisten vuorovaikutuksena ja kirkon elämänä. Diakonian lähtökohtana ovat Jeesuksen esimerkki ja hänen opetuksensa. Jeesus kohtasi apua tarvitsevat, köyhät, sairaat ja syrjäytetyt, kuunteli heitä. paransi, auttoi ja julisti anteeksiantamuksen sanomaa.. Kertomuksessa laupiaasta samarialaisesta Jeesus osoitti, että jokainen ihminen on lähimmäisemme riippumatta kansallisuudesta, rodusta, uskonnosta tai muusta erottavasta tekijöistä. Alkuseurakunnassa diakonia toteutui huolenpitona köyhistä, sairaista, vangeista ja muista kärsivistä sekä pöytäpalveluna seurakunnan kokouksissa.” (Diakonia Suomessa, esite, KDY.)

Palveleva kirkko kirjassa Kansanaho ja Hissan määrittelevät diakonian perustehtävän seuraavasti:

” Kristillisellä diakonialla tarkoitetaan Uuden testamentin rakkautenkäskyyn perustuvaa palvelutoimintaa kaikkien hädässä olevien auttamiseksi, mutta erityisesti niiden, jotka ovat vaikeimmassa asemassa. Apu on luonteeltaan hengellistä, ruumiillista ja aineellista.”

Haminan seurakunnan rippikoululeireillä diakoniatyöntekijä vierailee rippikoulun leirijaksolla ja pitää siellä kaksoistunnin. Hän kertoo yleisiä asioita diakoniatyöstä, miksi työtä tehdään ja millaista työtä tehdään omassa seurakunnassa, mm. kotikäyntejä vanhusten luona, päihde- ja perhetyö sekä avustustoiminta. Rippikoululaiset tutustuvat myös seurakunnan omaan diakoniatyöhön isosten vetämien diakoniarastien kautta. Olennainen osa tunnista on nuorten kysymyksiin vastaaminen ja sen esillä pitäminen miten nuoret voisivat itse osallistua diakoniatyöhön omassa seurakunnassa. (Haminan seurakunnan rippikoulusuunnitelma 2012.)

Suomessa kansainvälistä diakoniaa hoitaa Kirkon Ulkomaanapu. Kirkon ulkomaanavun työ painottuu humanitääriseen apuun, kehitysyhteistyöhön ja vaikuttamistyöhön. Kansainvälinen diakonia on osa myös lähetysjärjestöjen toimintaa. (Lähetysstrategian teologinen perusta) Kirkon Ulkomaanapu on säätiö, joka toimii Kirkon ulkoasian osaston yhteydessä. Se on perustettu 1995. KUA:n kansainvälisessä verkostossa tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat Luterilainen maailmanliitto ja Kirkkojen maailmanneuvosto. Suomessa säätiön tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat luterilaisen kirkon seurakunnat, joista lähes kaikista löytyy Kirkon Ulkomaan avun yhteyshenkilö, meillä Haminassa yhteyshenkilönä on Diakoni Eija Piisola. Hänen tehtävänä on kansainvälisen diakonian esillä pitäminen ja avustustoiminnan koordinointi seurakunnassa. (Myllymäki, 2004, 70) Diakonian tavoitteita on mm. tunnistaa hätä ja kärsimys sekä auttaa ihmistä elämään hädän ja kärsimyksen keskellä sekä pyrkiä muuttamaan asenteita ja vaikuttaa yhteiskunnassa epäoikeudenmukaisuuksiin. (Pruukki.2008, 34.)

3.4 Lähetysten ja kansainvälisen diakonian suhde

Suomen evankelisluterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015 sanoo näin:

”Suomen evankelisluterilainen kirkko osallistuu Kristuksen kirkolle antaman lähetystehtävän toteuttamiseen. Siihen sisältyy evankeliumin julistaminen ja diakonia, lähimmäisen rakkauden osoittaminen kaikille.”

Kirkko toimii ja elää maailmassa, jossa vallitsee epäoikeudenmukaisuus. Tästä johtuen kirkolla on aina myös yhteiskunnallinen tehtävä. Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa lähetystehtävä on ymmärretty niin, että siihen sisältyy evankeliumin julistaminen ja diakonia. Ilmaisuja pohdittaessa on alettu yhä yleisemmin käyttämään nimitystä kansainvälinen diakonia. (Lähetysstrategian teologinen perusta)

Lähetys ja kansainvälinen diakonia nivoutuvat hyvin yhteen. Lähetysjärjestöjen ulkomainen työ on palvelua ja julistusta. Kansainvälisen diakonia toteuttamiseen osallistuu lisäksi kirkon ulkomaanapu. Lähetysjärjestöjen kotimaisessa työssä korostuu varainhankinta ja lähetyskasvatus, joka voidaan nähdä yhtenä kansainvälisyyskasvatuksen sektorina. (Myllymäki 2004)

Maailmalähetyksessä on pidetty kautta historian tärkeänä laaja-alaista ihmisten auttamista katastrofiavun, sairaanhoidon, nälkäisten ruokkimisen koulutuksen ja muun tuen muodossa. Tähän lähetysten diakoniseen tehtävään mielletään nykyisin entistä enemmän kuuluvaksi myös yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden edistäminen (Ahonen 2000, 26)

” Uusi todellisuus ilmenee myös siinä, ettei ketään jätetä yksin vaikeuksien keskelle. Kristuksen rakkaus saa kristityn liikkeelle kantamaan muiden taakkoja.” Risto A. Ahonen

Kirkkojärjestys sanoo seuraavaa lähetystyöstä ja diakoniasta:

3 §

” Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. Toiminnasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä diakoniatyön johtosäännössä.”

4 §

” Seurakunnan ja sen jäsenten tulee edistää lähetystyötä, jonka tarkoituksena on evankeliumin levittäminen niiden keskuuteen, jotka eivät ole kristittyjä. Toiminnasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä lähetystyön johdosäännössä.”

(viite: Kirkkolaki)

4.HAMINAN SEURAKUNTA

Haminan seurakunta koostuu Haminan kaupungin ja Miehikkälän ja Virolahden kuntien alueesta. Haminan seurakunnan jäsenmäärä oli huhtikuussa 2013 21.878 henkilöä. Haminan seurakunta ja kappeliseurakunnat ovat yksi seurakunta jolla on yhteinen hallinto, talous ja hautaus sekä kiinteistötoimi. Hengellisessä työssä seurakunta jakaantuu kolmeen itsenäiseen yksikköön, Haminan emäseurakuntaan ja Virolahden ja Miehikkälän kappeleihin, joilla on omat työntekijänsä. Poikkeuksena lähetys- ja vapaaehtoistyön sihteeri joka työskentelee koko seurakunnan alueella ja täten vastaa lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen toteutumisesta yhdessä lähetyksestä ja vapaaehtoistoiminnasta vastaavien teologien kanssa koko alueella.

Haminan seutu on ollut viime vuosina muutoksien pyörteessä. Vehkalahden kunta ja Haminan kaupunki muodostivat yhteisen kaupungin vuonna 2003. Vuoden 2004 alusta Vehkalahden maaseurakunta ja Haminan kaupunkiseurakunta muodostivat yhteisen seurakunnan. Hamina on varuskunta ja satama-kaupunki joka antaa alueelle oman leimansa. Alue on ollut menneinä vuosina myös vireä maa- ja metsätalousalue. Nykyisin Tällä hetkellä Haminan kaupunki, varuskunta sekä satama ovat suurimpia työnantajia. Haminan alueella on suuri haaste luoda uusia työpaikkoja. Haminan kaupungin työttömyysaste on tällä hetkellä 13 %. Haminassa on suurien työnantajien irtisanomiset kuten Stora Enson ja Stevecon vuonna 2008 tekemät irtisanomiset heijastuneet epävarmuutena myös nuorten elämään. Tämä seikka huomioidaan myös rippikouluis-

sa, koska on selvää, että nämä arjen asiat heijastuvat myös rippikouluissa käytäviin keskusteluihin. (Haminan seurakunnan toimintakertomus ja Haminan kaupungin tilinpäätös 2012)

4.1 Rippikoulun toteutus Haminan seurakunnassa 2012–2013

Kuluvana vuonna Haminan seurakunnan alueella pidetään 10 rippikoulua, ryhmäkoko on noin 25 nuorta. Haminassa on kaksi yläkoulua. Rippikouluryhmiin pyritään ottamaan oppilaita tasaisesti molemmista kouluista. Oppilaat tuntevat toisensa melko hyvin koska koulut ovat keskikokoisia. Virolahdella ja Miehikkälässä on yksi yläkoulu, koulut ovat pieniä ja oppilaat tuntevat hyvin toisensa. Lähes jokaisella rippikoululaisella on joitakin tuttuja omassa ryhmässään jo rippikoulun alussa. Haminan seurakunnan alueella maahanmuuttajat ovat pääosin venäläisiä. Suurin osa maahanmuuttajataustaisista nuorista puhuu suomea hyvin tai kohtalaisesti rippikouluun tultaessa.

Rippikoulua suunnitellessa huomioidaan mm seuraavia asioita:

- **Motivointi:** Aloituskaksossa ja yksittäisissä työskentelykokonaisuuksissa kiinnitetään huomiota rippikoululaisten innostamiseen. Rippikoulussa pyritään välittämään nuorille kokemus, että käsiteltävät asiat liittyvät nuoren omaan elämään ja sen kysymyksiin. Motivointi merkitsee myös sitä, että nuorilta kysytään, millainen imago rippikoululla on Haminan alueella? Mitkä asiat edistävät tai estävät myönteisen rippikouluasenteen syntymistä?
- **Turvallisuus ja viihtyisyys:** Fyysinen ja psyykinen turvallisuus on rippikoulun ehdoton lähtökohta. On tärkeää, että nuori huomioidaan ja kohdataan yksilönä. Rippikoulussa on selkeät pelisäännöt joista pidetään kiinni. Turvallisuuden tunteeseen liittyy myös se, että ketään saateta naurunalaiseksi eikä loukata kenenkään yksityisyyttä. Viihtyisyyttä mietittäessä on hyvä pohtia leirin sääntöjä yhdessä nuorien kanssa ennakkoluottomasti. Mitkä periaatteet ovat luovuttamattomia? Mitkä kenties jäänteitä menneiltä ajoilta ja jotka eivät ehkä edistä myönteistä yhdessäoloa?
- **Tieto:** Rippikoulusta on säädetty rippikoulusuunnitelmassa 2001, sitä noudatetaan.

- Tunteet ja elämykset: Rippikoulun opettajien tulee huomioida nuoret kokonaisuutena. Opetusjaksoilla on tärkeää vuorovaikutus nuorten kanssa, heitä kannustetaan kyselemään, pohtimaan ja jakamaan omia ajatuksia. Tämä edellyttää sitä, että ryhmään on syntynyt luottamuksen ilmapiiri. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Haminan seurakunnassa pyritään mielekkääseen ja korkeatasoiseen rippikouluopetukseen. Ohjaajia kannustetaan kouluttautumaan monimuotoisten opetusmenetelmien käyttämiseen. Rippikoulut pyritään pitämään tasalaatuisina ja samanarvoisina sopimalla yhteisistä linjoista ja tavoitteista. Rippikoulusuunnitelma 2001 antaa tähän hyvän rungon. Jokaisella leirillä on yksi ohjaaja kymmentä leiriläistä kohden sekä yörauhan turvaaja. Kaikissa rippikouluissa vieraillee kanttori ja diakoniatyöntekijä, sekä tarvittaessa lähetyssihteeri ja suntio.

Isosilla on rippikoulussa tärkeä merkitys. Isonen on käynyt isoskoulutuksen ja on tavallisesti 1-2 vuotta vanhempi kuin leiriläiset. Isosia on leirillä yleensä 10. Haminassa vanhempi isonen ja ykköskurssin isonen toimivat työparina ja ohjaavat yhtä pienryhmää sekä järjestävät iltaohjelmaa ja osallistuvat tarpeen mukaan rippikoulun oppitunneille. Haminan seurakunnan leireillä käytetään monipuolisesti erilaisia opetusmetodeja mm. keskustelua, väitteitä, mielikuvamatkoja, dialogipedagogiikkaa, pari- ja ryhmätöitä, piirtämistä, maalaamista, opettaja-johtoista opetusta, lattiakuvia, askartelua, musiikkia, tarinoita, draamaa ja oppimispäiväkirjatyöskentelyä. Opetuksessa käytetään monipuolisia oppimistapoja huomioiden ryhmän tarpeet ja ohjaajien valmiudet.

Haminan seurakunta lahjoittaa jokaiselle rippikoululaisen perheelle Herran kanssa ensirippi-vihkon. Rippikoululainen saa Raamatun, vihkon, kansion ja rukoushelmet. Katekismusta, virsikirjaa, nuoren seurakunnan veisukirjaa sekä erilaisia oppikirjoja käytetään myös rippikoulussa. Rippikoulusta peritään ruokamaksu. Rippikoulun aikana nuori tutustuu seurakunnan eri toimipisteisiin ja kirkkoihin. Rippikoulun aikana tutuksi tulleet tilat madaltavat osallistumiskynnystä seurakunnan toimintaan rippikoulun jälkeen. Lähetystapahtuma ”ripariralli” toteutettiin seurakuntatalon Simeon-salissa, nuortentila Kukkarossa sekä Johanneksen kirkossa. Tilaisuus siis toimi hyvin myös tiloihin tutustumisena. Seurakunnalla on kolme leirikeskusta jossa pidetään leirijaksoja.

Rippikoulusuunnitelma 2001 painottaa perheiden kanssa tehtävää työtä. Tavoitteena on saada nuoren huoltajat mukaan rippikouluun ja siihen liittyviin asioihin. Kaikki Haminan seurakunnan rippikouluikäiset jäsenet saavat kutsun rippikouluun elo-syyskuussa. Kirje sisältää tietoa rippikoulusta, ilmoittautumisesta siihen ja kutsun riparistarttitapahtumaan yhdessä huoltajien kanssa. Tapahtumassa on yhteinen aloitus kirkossa jonka jälkeen nuoret ilmoittautuvat leirille henkilökohtaisesti ja vanhemmat jäävät kirkkoon kuulemaan rippikoulusta ja sen tavoitteista. Rippikoulun ensimmäinen kokoontuminen on nuorten ja vanhempien yhteinen tapaaminen. Huoltajilla tarjotaan myös mahdollisuus varata aika henkilökohtaiseen keskusteluun nuorensa ja perheen elämästä. Vanhempia kutsutaan myös osallistumaan nuorensa kanssa yhdessä kirkkokäynteihin.

Rippikoulu päättyy konfirmaatioon, joka on koko perheen yhteinen juhla. Vanhempia informoidaan konfirmaatiosta kirjeellä jossa on kutsu myös kummille tulla siunaamaan kummilastaan konfirmaatioon. Rippikoululaisen on myös mahdollista pyytää seurakunnan työntekijöitä ja isosia konfirmaatiokäynnille kotiinsa. Rippikoulun aloitusjakso koostuu riparistarttitapahtumasta jossa ilmoitetaan rippikouluun ja neljästä iltakokoontumisesta, joista yksi on aiheeltaan lähetys- ja kansainvälisyys. Osallistumisjakso on seurakunnan toimintaan osallistumista, jota seurataan rippikoulukortin avulla. Nuori kerää käyntimerkinnot osittain määrättyistä ja osittain vapaavalintaisista tapahtumista korttiinsa ennen leirijakson alkua.

Rippikoulun leirijaksot sisältävät yhden viikonloppuleirin ja viikon mittaisen leirin hiihtolomalla tai kesällä. Rippileirin voi käydä myös päivärippikouluna, jolloin kokoontumiset tapahtuvat arki-iltoina ja lauantaisin. Pienryhmärippikoulu on tarkoitettu niille nuorille jotka tarvitsevat erityistä tukea ja pientä ryhmää oppimiseen. (Haminan seurakunnan rippikoulusuunnitelma 2012)

Haminan seurakunnan rippikoulutyöstä vastaava teologi Jaana Kivekäs kiteytti rippikoulun tavoitteen ja tarkoituksen näin:

” Toivon, että nuorille jää sellainen olo, että seurakunta on hyvä ja turvallinen paikka jonne voi tulla jatkossakin”

”Tunne on tietoa tärkeämpää”

Kun kysyin nuorisotyönohjaaja Ville Kerviseltä, että mitä toivot, että nuorille jää ripparista ”käteen?” Hän vastasi:

”Hyvä, turvallinen ja positiivinen kokemus. ”Tapa, jolla asiasta puhutaan, muuttuu asian ominaisuudeksi.” Kun puhutaan Jumalasta luontevasti, turvallisesti ja hyvässä ilmapiirissä, Jumalasta tulee luonteva ja turvallinen asia nuorille.”

4.2 Lähetys - ja kansainvälisyyskasvatus Haminan seurakunnan rippikoulussa vuonna 2012-2013

Rippikoulussa huomioidaan diakoninen ja lähetyksen näkökulma. Rippikoulussa on läpäisyperiaatteena opettaa nuoria asettumaan toisen ihmisen asemaan ja näkemään lähellä ja kaukana oleva ihminen tärkeänä sekä herättämään nuori miettimään, mitä ihminen oikeasti tarvitsee elämässä. Läpäisyperiaate on asennekasvatusta, joka vaatii ensisijaisesti kaikkien rippikoulun työntekijöiden sisäistä sitoutumista asiaan.

(Haminan seurakunnan rippikoulusuunnitelma 2012 – 2013)

Ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa asenteita on vaikea piilottaa, ne lipsahdava helposti vaikkapa rievien välistä. Asennekasvatustyössä on erittäin tärkeää, että kasvattaja tarkastelee omia asenteita ja käsittelee omia ennakkoluuloja. Millaista viestiä minä välitän? Miten itse suhtaudun? Mikä on sallittua ja missä tulee raja vastaan? (Melen-Paaso 2008, 158)

Haminan seurakunnan rippikoulussa on päätetty toteuttaa lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus erillisenä osiona. Rippikoulun kokonaistuntimäärä on 80 h ja tämän osion osuus on siitä kaksi tuntia.

4.2.1 Lähetys- ja kansainvälisyyskasvatustapahtuma ” Rippirallin” kuvaus

Haminan seurakunnan rippikoulussa on usean vuoden ajan toteutettu lähetyskasvatusopetus rippikoulussa etukäteen järjestettävällä lähetys- ja kansainvälisyys tapahtumalla, rippikoulurallilla. Malli on havaittu hyväksi. Nuorisotyönohjaajan mukaan kyseistä opetuskokonaisuutta olisi hankala sijoittaa leirijaksolle joka on täynnä opetusta ja havaittu myös toimivaksi. Jatkoimme 2012–2013

rippikoululaisten kanssa tätä samaa toteutustapaa. Sovimme lähetystapahtuman toteutuspäiväksi 19–20.1.2013.

Tapahtuma suunniteltiin pidettäväksi Haminan seurakuntatalolla, jonka vieressä on myös nuorisotila ja kirkko. Teimme aikataulutuksen, lauantaina tapahtumaan osallistuisi viisi ryhmää ja sunnuntaina toiset viisi ryhmää. Ryhmät saapuvat paikalle tunnin välein ja kierros alkaa kaikilla ryhmillä samalta rastipisteeltä ja päättyy samalle rastipisteelle. Tapahtuman kesto on kaksi tuntia ryhmää kohden. Tapahtuma toteutettiin ns. pistetyöskentelyinä.

Rastipisteitä tapahtumassa oli yhteensä kolme:

1. Rastipiste oli Suomen Lähetysseuran (SLS) toteuttama rastipiste. Kaikki ryhmät saapuivat tähän pisteeseen ja lähtivät tästä ripariralli – kierrokselle. Leirin oma opettaja toivotti ryhmänsä tervetulleeksi ja piti nimenhuudon. Sen jälkeen siirryttiin Herran Kukkaroon, jossa nuoria odottivat Suomen lähetysseuran työntekijät Ilkka ja Eeva Hakala. Suomen Lähetysseura on yksi seitsemästä kirkon virallisesta lähetysjärjestöstä. SLS:n mukaan:

”Lähetystyö on globaalin kirkon arkityötä. Se on etsiytymistä sinne, missä hyvästä sanomasta, lähimmäisen rakkaudesta ja oikeudenmukaisuudesta on puute – se on liikkeellä oloa” (Suomenlähetysseura).

SLS:n tunnuslause on:

”Rakkaus-usko-toivo- ihmiseltä ihmiselle. Siinä kiteytyy näkemyksemme kokonaisvaltaisesta lähetystyöstä, joka on Jumalan rakkauden toteuttamista sanoin ja teoin. Kristillinen sanoma ja lähimmäisen palvelu muuttavat maailmaa!”

Ilkka Hakala on Mikkelin hiippakunnan aluepäällikkö ja Eeva Hakala on Mikkelin hiippakunnan lähetyskasvatussihteerin. He ovat olleet lähetystyössä. Botswanassa ja Namibiassa yhteensä 14 vuotta. Eeva toimi talous – ja koulutustehtävissä ja Ilkka koulutus-seurakunta- ja opetustyössä. Rastipisteen kesto oli 55 minuuttia. Rastipisteellä kerrottiin sanoin ja kuvin yleistä asiaa lähetystyöstä ja lähetystyöntekijöiden kokemuksia lähetystyöstä.

”Lähetit on seurakunnan etätöntyöntekijä jonka työtä tuetaan rukouksin ja pitämällä yhteyttä sekä järjestöjen kautta taloudellisesti. Lähetystyöntekijän työhön sisältyy niin arkea kuin juhlaakin. Lähetystyöntekijä tekee työtä usein vieraassa kulttuurissa, erilaisissa sääolosuhteissa jopa hyvin vaativissakin sääolosuhteissa. Usein lähetystyöntekijän eteen tulee tilanteita joista ei ole aikaisempaa kokemusta ja niihinkin pitää olla valmis heittäytymään.” Näin Eeva kuvasi heidän työtään.

Joitakin faktoja lähetystyöstä:

- Yleensä lähetystyöntekijä toimii omassa ammatissaan (opettaja, lääkäri, farmaseutti, talous-, maatalous-, sekä elintarvikealan asiantuntijat, insinöörit, teknikit, lentäjät, papit, muusikot ja teatterinohjaajat jne.)
- Lähetystyöntekijä on vastuussa toiminnastaan lähetysjärjestölle, Suomen seurakunnille ja/ tai muille yhteistyöjärjestöille.
- Lähetystyöntekijä pyrkii opiskelemaan työalueen kielen, usein tarvitaan kuitenkin tulkin apua.

Eeva ja Ilkka Hakala korosti sitä, että

”Lähttäminen on yhtä tärkeää kuin lähteminen”

Rastipisteellä pohdittiin siitä miten tavallinen seurakuntalainen voi osallistua lähetystyöhön mm. osallistumalla keräyksiin, tekemällä tuotteita myyntiin, rukoulemalla tai pitämällä yhteyttä nimikkolähetteihin. Usein lähettiperheissä on myös lapsia joten on kiva jos myös nuoria yhteydenpitäjiä löytyisi lähettävistä seurakunnista.

Rastipisteellä oli tilaa myös keskustelulle ja kysymyksille. Rastilla myös rippikoululaiset pääsivät osallistumaan. Rastilla pelattiin peliä, jossa rippikoululaiset pääsivät itse pohtimaan mitä hankkisivat lähetyskentille, kirkon, koulun vai sairaalan? Ostosten jälkeen käytiin yhdessä läpi mitä alueille oli hankittu ja miksi. Eeva Hakala totesi kuitenkin, että lyhyessä ajassa on haasteellista innostaa nuoria tekemään ja puhumaan varsinkin kun tapahtuman aikoihin rippikoulu-ryhmä oli vielä vieras monelle. Nykyään kuitenkin toiminnalliset / kokemukselliset ”oppitunnit” ovat suosiossa. Havaitsimme erittäin hyväksi sen, että ensimmäistä rastipistettä olivat toteuttamassa henkilöt jotka ovat itse olleet lähetystyössä. Tämä tuli hyvin esiin monissa palautteissa. *” He tiesivät mistä puhuivat”*

2. Rastipiste oli lähetysteologi Hanna Hietasen ja nuorisotyönohjaaja Ville Kervisen toteuttama rastipiste. Rastin kesto oli 30 min ja toteutuspaikkana seurakuntatalon Simeon-sali. Aiheena rastilla oli kirkon ulkomaanavun toiminta ja Reilun kaupan tuotteet. Rastipisteellä havainnollistettiin miten maailman varat jakaantuvat. Osa ryhmäläisistä sai osakseen olla köyhiä ja osa rikkaita. Rikkaat

pääsivät sohvalle köyhien joutuessa lattialle. Nuoret saivat konkreettisesti kokea, miltä tuntuu jäädä ulkopuolelle. Rastilla pohdittiin myös sitä miten maailman varat voisivat jakaantua tasaisemmin. Rastipisteellä maistettiin reilun kaupan tuotteita ja kerrottiin mitä sillä tarkoitetaan kun jotkut tuotteet ovat reilun kaupan tuotteita. Reilu kauppa on kansainvälinen merkkijärjestelmä joka sai alkunsa 1980 luvulla, kun Meksikossa työskennelleet hollantilaiset avustustyöntekijät kysyivät paikallisilta kahvinviljelijöiltä, millaista apua he toivoisivat. Viljelijät kertoivat, että he eivät halua olla passiivisen avun kohteita vaan haluavat ansaita elantonsa omalla työllään. Siihen heillä ei ollut mahdollisuutta, koska kahvista saatu hinta ei turvannut viljelijöiden toimeentuloa. Reilun kaupan järjestelmä tarjoaa mahdollisuuden kehitysmaiden viljelijöille elää omalla työllään. Reilu kauppa ei ole hyväntekeväisyyttä vaan se on normaalia kaupankäyntiä jossa noudatetaan tiettyjä sosiaalisia, eettisiä ja ympäristön suojeluun liittyviä näkökulmia.

Reilu kauppa:

1. oikeudenmukaista kauppaa tuottajien kanssa
2. takuuhinta tuotteista
3. lainmukainen palkka ja oikeudenmukaiset työehdot suurtilojen työntekijöille
4. Reilun kaupan lisä, joka on tarkoitettu tuottajayhteisöjen elinolojen kehittämiseen
5. Ei käytetä lapsityövoimaa
6. Tuotteiden alkuperä tiedetään
7. Ympäristönäkökulmat huomioidaan tuotannossa

Reilun kaupan tuotevalikoima laajenee jatkuvasti. Tavallisimmin saatavilla on mm. kahvia, teetä, sokeria, hunajaa, banaaneja, appelsiineja, sitruunoita, mandariineja, mangoja, avokadoja, ananasta, suklaata, kaakaota, mehua, kukkia, puuvillaa ja urheilupalloja. (Pruukki, 2008 Muuta maailmaa, 159) Nuorten kanssa pohdimme miksi Reilun Kaupan tuotteita kannattaa ostaa. Pienilläkin päivittäisillä asioilla on merkitystä. Rastilla puhuttiin myös lasten ja naisten asemasta.

Kirkon ulkomaanapu on

”Suomen suurin kehitysyhteistyöjärjestö ja toiseksi suurin humanitaarisen avun järjestö. Se on osa kirkkojen kansainvälistä avustungsverkostoa ja ulkoasiainministeriön kumppanuusjärjestö”

Kirkon ulkomaanapu tekee laaja-alaista työtä yli 50 erimaassa varmistaakseen kaikkein heikoimmissa elinolosuhteissa eläville ihmisille elämän perusedellytykset. Kirkon ulkomaanavun työn tavoitteena on vaikuttaa köyhyyden rakenteellisiin syihin. Tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- ii. köyhyyden vähentäminen
- iii. katastrofivalmius
- iv. ihmisoikeuksien ja rauhan edistäminen
- v. kumppanuuden kehittäminen

Kirkon ulkomaanavun toiminnalla on diakoniset periaatteet eli auttaa ihmisiä etniseen taustaan, uskontoon tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta siellä missä hätä on suurin ja jotka eivät muualta apua saa. Ulkomaanapu on Suomen evankelisluterilaisen kirkon ja sen seurakuntien yhteinen kansainvälisen diakonian ja kirkkojenvälisen avun kanava. Kirkon ulkomaanavun toimialueita ovat mm. eteläinen Afrikka, Afrikan sarvi, Etelä-Aasia, Lätinalainen Amerikka sekä Venäjän lähialueet.

Kirkon ulkomaanavun tunnetuin yksittäinen kampanja on Yhteisvastuukeräys, jonka tuotosta 60 % toimitetaan kehitysmaiden heikko-osaisempien auttamiseksi. Kirkon ulkomaanapu julkaisee tiedotus- ja kansainvälisyyskasvatusmateriaalia ja antaa monenlaista tukea sidosryhmille. Changemaker toimii Kirkon Ulkomaanavun yhteydessä mutta on itsenäinen nuorten ja nuorten aikuisten verkosto, jonka tehtävänä on edistää globaalia oikeudenmukaisuutta luovasti ja käytännöllisesti. Changemaker antaa mahdollisuuden suomalaisille nuorille vaikuttaa ja tehdä vapaaehtoistoimintaa maailman kehityskysymyksistä kiinnostuneille nuorille. (Pruukki, 2008, 286-287)

3. Rastipiste oli rippikoulutyöstä vastaavan nuorisotyönohjaaja Kirsi Hämäläisen ja minun toteuttama rastipiste, kesto oli 30 minuuttia ja toteutuspaikkana Johanneksen kirkko. Kirkon rastipisteelle oli sovittu esiteltäväksi Haminan seurakunnan lähetystyöntekijät. Haminan seurakunnan nimikkolähettejä ovat: Vitikaisen perhe Laosissa, Ahlbergien perhe Etiopiassa, Helena Soinen Angolassa, Kirsti Malmi Virossa sekä Raili Mäkitalo Venäjällä. Lähetystyöntekijöiden esittely oli tehty sivualltareille, jossa ryhmittäin tutustuttiin eri kohteisiin ja työntekijöihin. Rippikoululaiset kiersivät kirkossa noin 10 min mittaisen ”rastiradan” jossa heidän tehtävänä oli tehdä esirukous lähetystyöntekijän tai kohdemaan puolesta.

Rukoukset ripustettiin kirkon etuosassa olevalle pyykkinarulle, jossa ne olivat esillä sunnuntain jumalan palveluksessa. Näin rippikoululaiset olivat myös rakentamassa yhteistä messua.

Alla muutama esimerkki rukouksista:

” Toivon kaikille ihmisille hyvää elämää ja koulutusta ja kaikille rauhaa päälle maan”

”Rakas Jumala rukoilen Vitikaisten perheen puolesta, et lapset sais frendeit missä olisikaan ja Laosiin terveyttä”

”Rukoilen Etiopialaisille terveyttä ja turvallisia olosuhteita”

”Rakas Jumala, auta meitä kaikkia, anna meille hyvä olo ja ruokaa ja juomaa, ole meidän lähellä, tue meitä, Aamen!”

Rastilla pohdittiin myös sitä, miten voimme itse kukin osallistua lähetystyöhön:

Rukous on yksi tärkeimmistä tuen muodoista: Jokainen sai kokemuksen rukouksen kirjoittamisesta. Toisille se oli luontevaa ja toiset kokivat sen vaikeaksi. Puhuimme myös siitä, että suomalaisten lähetystyöntekijöiden lähettäminen vaatii rahaa. Yksi tukijoukkojen tehtävä onkin kerätä rahaa ja näin mahdollistaa lähetystyön tekeminen jatkossa. Esillä oli mm. lipaskeräykset, lähetyskynntelikkö ja askartelupiirissä tehty kori joka oli valmistettu kahvipusseista. Myös kahvipussien lahjoittajat osallistuvat lähetystyöhön.

Rastipisteellä laulettiin muutama lähetysaiheinen laulu. Virsi 501, ” Kuule, Isä taivaan pyyntö tää ” ja Liekkilaulu, liekit musikaalista. Nuorisotyönohjaaja Kirsi Hämäläinen kertoi laulujen taustasta. Tapahtuma kokonaisuudessaan päättyi kirkolle jossa myös pidettiin pieni hartaus ja täytettiin palautelomake. Hartauden osana kerrotin tarinan:

” Viime kesän rippikoululainen, tyttö maalaiskylästä oli toivonut rippilahjaksi skootteria ja oli sen myös saanut. Hän ajoi kotoa pitkiäkin matkoja ystävien luo ja harrastuksiin. Viimeinen tien pätkä kotiin oli mutkainen ja pimeä. Tyttö kertoi, että sitä pimeätä tietä ajaessa häntä pelotti. Mitä jos joku tulee puskasta ja pysäyttää hänet?

Sitten hän kertoi, että alkoi hyräillä pimeän tien kohdalla riparilla oppimaansa laulu ja pelko oli unohtunut. Parhaimmillaan rukous ja hengellinen laulu tuo meille turvallisuuden tunteen. Taivaan isä on luvannut pitää meistä huolen, siihen me saamme luottaa.

Hartauden päätteeksi lausuimme vielä yhteen ääneen Herran Siunauksen. Lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen osio oli ohi.

4.2.2 Toiminnan arviointi ja palaute

Arviointi ja palautteen kerääminen palvelee toiminnan kehittämistä. Oppijan on hyvä antaa palautetta työtavoista, opettajien menettelytavoista ja rippikoulun kokonaisuudesta. Nuorelta on tärkeää kysyä heidän negatiivisia ja positiivisia kokemuksia. Opettajan on tärkeää tietää, mitä nuori on oivaltanut ja mitkä asiat ovat jääneet häntä mietityttämään. (Rippikoulusuunnitelma 2001). Tällä palautekyselyllä arvioimme nimenomaan Haminan rippikoulun yhden osa-alueen, lähetys- ja kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamista. (Liite 1.)

Kyselyyn vastasi yhteensä 190 rippikoululaista. Kahden ryhmän aikataulu meni niin, että kyselyyn ei jäänyt aikaa vastata. Heidän tehtäväksi jäi vastata kyselyyn linja-autossa, kyselylomakkeet jäivät kuitenkin palauttamatta. Vastaaajista 76 oli poikia ja 114 oli tyttöjä. Haminan seurakuntaan kuuluvia oli 168, Miehikkälään kuuluvia 20 ja Virolahtelaisia muutama.

Vastausvaihtoehdot olivat: 1 = ei lainkaan ja 4 = erittäin paljon. Arviointiasteikko oli 1,2,3, ja 4. Vastaaajia oli 190, ellei toisin mainita. Kyselyn tulokset esittelen niin, että kerron kysymyksen ja sen perään vastauksena saadun keskiarvon.

1-2 kysymys käsitteli taustatietoja. Taustatiedoilla ei tässä palautekyselyssä ollut merkitystä. Selkeitä eroja ei tullut tyttöjen ja poikien vastuusten välille eikä eroja ollut myöskään sillä asuiko emäseurakunnan vai kappeliseurakuntien alueella.

3. Oliko sinulla tapahtumasta etukäteistietoa? 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin paljon

Kyselyn keskiarvo on 1,97

4. Olisitko toivonut tapahtumasta etukäteistietoa? 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin paljon Kyselyn keskiarvo on 2,00

Omana havaintona sekä rippikoulutyöntiimin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella voin todeta, että, nuorille riittää perustieto tapahtumasta. Siitä missä ja milloin pitää olla ja mikä on aiheena. Puhuttavasta asiasta riittää tieto joka annetaan tapahtuman aikana. Huomiona kuitenkin se, että tapahtuman alussa on tärkeää kertoa tapahtuman kulku ja aikataulu. Silloin nuoren on helpompi orientoitua tulevaan ohjelmaan.

5. Vastasiko Rippikouluralli-tapahtuma odotuksiasi? 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin paljon

Kyselyn keskiarvo on 2,92

6. Jos tapahtuma ei vastannut odotuksiasi, mitä olisit toivonut tapahtumassa käsiteltävän? Vastaajien määrä oli neljä.

"Oli kivaa vaikkei vastannutkaan odotuksiani "

"En tiedä, nimi on vain hieman tyhmä "

"Enemmän sitä, mitä hyötyä siitä on meille ja muille "

"Vähemmän aikaa"

Keskiarvon perusteella voidaan ajatella, että tapahtuma vastasi varsin hyvin odotuksia. Toisaalta nuoret eivät osanneet kertoa mitä he odottivat. Rippikoulun alkuvaiheessa positiivisella tunnelmalla on suuri merkitys, se, että nuori tuntee olonsa turvalliseksi ja tulee mielellään myös seuraavaan kokoontumiseen.

7. Opitko uusia asioita tapahtuman aikana? 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin paljon

Kyselyn keskiarvo on 2,58

8. mitä opit? Vastaajien määrä oli 76, heistä 54 koki saaneensa lisää tietoa lähetystyöstä. Lisäksi nuoret kokivat oppineensa:

"Kuinka usein lapsia kuolee ja miten erilaisissa olosuhteissa lapset elävät."

"Kaikkea auttamisesta ja siitä, että toisella puolella maapalloa asuvat ihmiset elävät huonosti ja maailman varat jakautuvat epätasaisemmin kuin luuli."

"Tietoa eri maista ja niiden ihmisistä ja elämästä sekä reilusta kaupasta ja lähetystyöstä."

"Etiopian toimiva vesijärjestelmä maksaa 20 miljardia."

"Kaikki ovat samanarvoisia."

Nuoret kokivat oppineensa tapahtuman aikana jonkin verran uusia asioita. Kyselystä ilmeni, että konkreettiset asiat kiinnostavat heitä ja ne jäävät mieleen. Esimerkiksi tieto siitä, että joka sekunti maailmassa kuolee yksi vastasyntynyt oli monelle hätkähdyttävä uutinen. Suomessa lapsikuolleisuus on hyvin harvinaista siitä kiitos hyvälle terveydenhuollolle ja neuvolajärjestelmälle. Näin nuorille havainnollistettiin miten epätasa-arvoisessa asemassa me ihmiset olemme eri puolilla maailmaa.

Työryhmän kanssa pohdimme, että nuoria kiinnostaa perusasiat mm se. "Miten lähetystyöhön mennään?" – Niin kuin eräs rippikoululainen kysy. Mitä siellä tehdään? Miten asutaan ja mitä syödään? Millaista on elämä vieraassa kulttuurissa jne.

9. Muuttuivatko käsityksesi seurakunnan lähetystyöstä? 1= ei lainkaan, 4 erittäin paljon. Kyselyn keskiarvo on 2,24

10. Miten käsityksesi muuttui seurakunnan lähetystyöstä? Vastaajien määrä oli 22, joista seitsemän koki saaneensa lisätietoa, kaksi ei oikein tiennyt miten käsitykset muuttuivat, mutta muuttui kuitenkin, lisäksi oli seuraavanlaisia vastauksia:

"Että he auttavat enemmän kuin luulin aluksi ."

"Se oli kiinnostavampaa !"

"He tekevät paljon työtä."

"Tekee enemmän kuin tiesin."

"Tekevät enemmän kuin luulin."

"Se on erilaisempaa kuin uskoin."

"Se on tärkeämpää kuin luulin."

"Opin asioita mitä he tekevät." Tapahtuman aikana käsitykset lähetystyöstä muuttuivat jonkin verran. Lisätietoa nuoret kokivat saaneensa. Tulevaisuudessa voisimme tapahtuman alussa kartoittaa nuorien ajatuksia lähetystyöstä. Millainen mielikuva heillä on siitä? Mitä nuorille tulee mieleen sanasta L Ä H E T Y S T Y Ö? Voi olla, että osa ei tiedä juuri mitään, osalla voi olla paljonkin tietoa ja jopa vääriäkin mielikuvia. Yhdessä keskustelemalla näitä tietoja voisi täydentää ja virheellistä tietoa muokata.

11. Tapahtuma oli järjestetty hyvin. 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin hyvin

Kyselyn keskiarvo on 3,15

12. Tapahtuman ilmapiiri oli mukava 1= ei lainkaan, 4= erittäin hyvä

Kyselyn keskiarvo on 3,18

13. Tapahtuman toteuttajat tiesivät mistä puhuivat . 1 = ei lainkaan, 4 = erittäin hyvin

Kyselyn keskiarvo on 3,52

Tapahtumaa pidettiin hyvin järjestettynä, ammattilaiset toteuttivat sen ja tapahtumassa oli mukava ilmapiiri. Kyselyn perusteella palaute oli kannustava ja niinpä tapahtumaa jatketaan samankaltaisena pienillä muutoksilla höystettynä.

14. Miten merkitykselliseksi koet lähetys- ja kansainvälisyyden itsellesi?

1 = en lainkaan, 4 = erittäin merkitykselliseksi

Kyselyn keskiarvo on 2,58

Kansainvälisyysasiat nuoret kokevat yleensä jonkin verran merkitykselliseksi. Tosin joukosta nousi muutama jotka kokivat sen erittäin merkitykselliseksi ja

jopa ajattelivat, että heistä voisi tulla lähetystyöntekijöitä. Lähetystyön esittelyä voidaan pitää jopa ” opinnonohjauksena”. Jollakin voi syttyä kipinä joka johtaa siihen, että tulevaisuudessa tekee työtä lähetystyöntekijänä ulkomailla tai sitten kipinä johtaa siihen, että osallistuu kotimaassa tehtävään työhön.

15. Mikä rippikoulurallin toimintarasti jäi parhaiten mieleesi?

Vastaajien määrä oli 185.

1. Suomen Lähetysseuran rastipiste	86 ”tykkäystä ”
2. Kirkon ulkomaan apu ja Reilun kaupan tuotteet	82 ”tykkäystä”
3. Haminan seurakunnan lähetystyö	18 ”tykkäystä”

16. Miksi se jäi mieleesi?

Vastaajia oli 124 ja heistä 29 x se oli mukava/ Kiva, 18 x sai hyvää ja kiinnostavaa sekä mielenkiintoista tietoa, 17 x en tiedä 15 x reilun kaupan tuotteet / maistiais

11 x leikki tai toiminta oli kivaa 3 x hyvä selkeä esitys, 3 x Ilkka oli hyvä! Lisäksi oli seuraavanlaisia kommentteja:

”PowerPoint, mukava tunnelma, kivat sohvut, koska se oli eka, siinä puhuttiin miten kirkko auttaa, sain tietää enemmän maailman epätasaisuudesta, jeesustelu käy päähän, he näyttivät miten asiat on, diaesitys, koska siinä puhuttiin Suomesta, kuvista, siksi, että jokainen voi lähteä lähetystyöhön, ei saanut istua, se kuvasi rikkaita hyvin, se oli viimeinen, siellä katsottiin video, koska ne puhui kovaa, siinä oli oikeita tapahtumia, se oli viimeisin, koska se liikutti, koska siellä oli ihmisiä jotka olivat kokeneita lähetysseuralaisia, koska henkilöt jota puhuivat olivat kokeneet elämää.”

Kaikilla kolmella rastilla oli mukana toiminnallisuutta, mutta palautteen perusteella voidaan todeta, että rastit jotka tulevat lähelle nuoren omaa elämänpiiriä tai koskettavat nuorta jäävät mieleen. Myös se, että asiasta kertoo henkilö joka on itse kokenut sen pidettiin hyvänä. Lähetystyöntekijöiden esittelyyn ja varainhankinnan ja rukouksen tärkeyteen emme saaneet tätä syvyyttä. Seuraavassa tapahtumassa nuorilla on mahdollisuus osallistua varainhankintaan suunnitelmalla varainhankintakampanja tai osallistumalla jonkun tuotteen valmistukseen.

17. Mitä haluaisit tietää lisää seurakunnan lähetystyöstä?

Vastaajien määrä oli 69 joista 63 laittoi ” en mitään” ja kuusi henkilö halusi tietää seuraavista asioista:

” Minkälaisista eri maissa on .”
 ” Kiinnostaa!”
 ” Tarkemmin mitä kaikkea he tekevät .”
 ” Opin jo paljon ja siinä oli aika lailla kaikki.”
 ” Miten voisit itse auttaa.”

Vastauksen perusteella teimme sen johtopäätöksen, että tapahtuma antoi nuorille ajattelemisen aihetta ja uutta tietoa. Pieni osa nuorista olisi halukas saamaan lisätietoa – toivottavasti he saivat sitä rippileirijaksolla.

Tulevaisuuden rippikoulussa pyrimme muodostamaan yhteyden etukäteisjakson ja leirijakson välille. Tapahtuma on pintaraapaisu ja leirillä näitä tietoja voi syventää.

Nuorille järjestetään vuoden 2014 alusta lähtien toimintaa jossa tutustutaan Haminan seurakunnan tukemiin lähetyskohteisiin. Nuoret itse ovat suunnittelemassa toiminnalle tavoitteita ja toimintaa.

18. Terveiset päivän toteuttajille. Ruusut ja risut.

Vastaajien määrä oli 99 joista 29 x kivaa oli, 21 x moi, 19 x kiitos , 4 x hyvää päivänjatkoa ja 10 x oli hyvä ja kiva sekä rento päivä sekä 5 x oli hyvin toteutettu päivä.

Lisäksi oli seuraavia kommentteja:

” Moi mul on nälkä !”
 ” Kiitokset tiedoista! ”
 ” Voisi kertoa enemmän mitä tehdään seuraavilla kerroilla !”
 ” Risuja, jeesustelu on pahasta !”
 ” Vähän pitkä, mutta muuten hyvä .”
 ” Kerrankin kiva seurakunta työntekijä! ”
 ” Kaunis ääni!”

Rippikoululaisten kommentit luettuamme työryhmälle jäi pääosin sellainen olo, että riparirallista oli pidetty ja palaute oli positiivista. Systeemi, että on kolme rastipistettä toimi hyvin. Lähetykselle on rippikoulusta varattu kaksi tuntia ja tämä kokonaisuus istuu hyvin tähän raamiin. Nuorten keskittymistä helpotti myös se, että rastipisteille siirryttäessä tuli selvä tauko, paikka ja pitäjät vaihtuivat. Nuoret jaksoivat hyvin yhden n. 50 minuutin ” oppitunnin” ja kaksi 30 minuutin ” oppituntia”. Kyselyn tuloksista kävi hyvin ilmi, että konkreettiset asiat jäävät mieleen: Pehmeä sohva, PowerPoint -esitys, tuolileikki ja syötävä sekä juotava. Oli

hyvä, että jokaisella rastilla oli jotakin konkreettista tekemistä: Nähtävää, kuultavaa, maistettavaa sekä liikettä.

Työryhmä jäi pohtimaan miksi Johanneksen kirkon rastipisteellä oli vähiten ”tykkäyksiä”. Oliko kirkko tilana sellainen, että se tekee rastipisteestä erilaisen kuin muut? Kirkon penkit ovat kovat, tila on suuri jne. Rastipisteellä oli kyllä tekemistä, mutta jäimme miettimään sitä, että lähetyspöydissä kiertäminen ja laulaminen ei ollut niin mieluisaa kuin muiden rastipisteiden tekemiset. Hartaushetki rukouksineen saatettiin kokea jopa ”Jeesusteluna”. Yhdessä laulaminen, vielä kun rippileiri on alussa ja toiset leiriläiset eivät ole tuttuja on haasteellista jopa vaivaannuttavaa. Toisaalta myös ”lähetysalttareille” tutustuminen, jotka sinänsä olivat ihan hyviä kuvien ja paikallisten tarvikkeiden kanssa eivät ehkä herättäneet tunteita nuorissa. Tässä tehtävässä jäi nuorelle itselle ehkä liikaakin vastuuta katsoa kuvia ja lukea tekstejä eri lähetystyön kohteista. Mielestäni myös huomion arvoista on se, että kaiken ei tarvitse olla mukavaa ja hauskaa. Oppimista ja asioiden mieleen painumista voi tapahtua hyvin erilaisissa toiminnoissa ja tunnelmissa. Itse pohdin sitä, että osittain on menty liikaakin siihen, että aina pitää olla toiminnallista. Joskus on hyvä myös istua, kuunnella ja olla hiljaa. Sitäkin taitoa elämässä tarvitaan.

Tulevaisuudessa pyrimme saamaan oman seurakuntamme nimikkolähetin kertomaan työstään. Yleensä on mielenkiintoista kuulla toisen ihmisen tarina hänen itsensä kertomana. Hyvä tapa aloittaa tapahtuma voisi aivoriihi. Nuoret kirjoittaisivat ja/tai sanoisivat, mitä heille tulee mieleen sanasta lähetystyö ja mitä he tietävät ja/tai ovat kuulleet lähetystyöstä. Tällä menetelmällä kartoittaisimme nuorten tietotason ja suhteuttaisimme käsiteltävät siihen mitä ryhmä jo tietää kuten rippikoulusuunnitelmassa 2001 kehoitetaan toimimaan. On selvää, että tiedoissa on kovastikin yksilöllisiä eroja, mutta tällä menetelmällä saisimme rippikoululaisten oman lähtökohdan käsiteltävien asioiden perustaksi.

Vuoden 2013 – 2014 Rippikoulun lähetystapahtuma on päätetty toteutettavaksi 25 -26.1.20014. Pyydämme seurakuntamme omaa nimikkolähettiä Raili Mäkitaloa kertomaan työstään Venäjällä Vienan Kemissä. Tapahtuman ensimmäisellä rastilla on johdanto tapahtumaan, pohdimme myös isosten mahdollisuutta osallistua tapahtumaan. Muuten suunnitelmissa on pitää suunnilleen edellisen kal-

tainen tapahtuma. Työni ja pohdintojen perusteella esitän myös, että etukäteisjakson ja varsinaisen leirin välille syntyisi yhteys. Ripariralli on pintaraapaisu lähetyksen – ja kansainvälisen diakonian maailmaan, yksi askel kohti maailmanlaajuista vastuuta. Leirillä tätä voisi syventää Esimerkiksi tarinoiden avulla. Iltaohjelmaan voisi liittää 15 min lukutuokion jossa hypättäisiin kirjallisuuden kautta monikulttuuriseen maailmaan. Tarinoiden ja kaunokirjallisuuden kautta tehtävä kasvatus puolustaa paikkaansa myös sillä, että sillä on etäännyttävä vaikutus: Kun monikulttuurisista arvoista keskustellaan kertomusten kautta, kuulijan ei tarvitse ottaa mukaan omia tunteitaan vaan arvoista ja asenteista voidaan keskustella asettumalla fiktiivisten hahmojen asemaan. (Dodson 2000, Aerila 2013,151)

5. POHDINTAA

Opinnäytetyön tekemiseni aikana olen saanut taustatietoihin perehtyessäni paljon hyötyä ammatillista kasvuani ajatellen. Opinnäytetyöni käsittelee Suomen evankelisluterilaisen kirkon ydinkysymystä. Olen havainnut, että lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus materiaalia on runsaasti saatavilla ja se on laadukasta, hyvin suunniteltua sekä korkealaatuisesti toteutettua. Mielestäni uutta materiaalia ei tarvitse keksiä. On tärkeää pohtia miten oman seurakunnan lähetystyöntekijät ja lähetyskohteet tulevat tutuiksi nuorille ja miten nuoret innostuisivat lähetystyöstä ja kasvaisivat kohti globaalia, maailmanlaajuista vastuuta.

Ajattelen, että olisi hyvä jos rippikouluun saa yhdistettyä jonkin konkreettisen tekemisen, joka jättää muistijäljen nuoren ihmisen mieleen. Siitä voi jäädä parhaimmillaan elinikäinen kipinä. Tämä on tavoitteena jatkossa kun suunnitellaan rippikoulun lähetys – ja kansainvälisyyskasvatuksen osiota. Konkreettinen asia voisi olla esimerkiksi jalkapallojen, polkupyörien tai kotieläimen hankkiminen johonkin kohdemaahan. Rippileirin jälkeen asiaan voisi palata esimerkiksi nuorten illoissa tai rippileirin ”muisteloissa”. Kehittämisehdotuksena totean, että isokset ovat tärkeä osa rippikoulua ja heidät olisi hyvä ottaa mukaan myös lähetyksen – ja kansainvälisyyden jaksoa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Isoskoulutuksessa olisi hyvä olla aiheen käsittelyä ja sitten isokset kiertäisivät ryhmien mukana varsinaisessa tapahtumassa.

Tapahtuma sinänsä toimi hyvin, kun vielä tarkennamme kunkin rastipisteen tavoitetta ja suunnittelemme toimintaosuuden niin, että toiminta vastaa tavoitetta. Huomioitavaa on, että tavoitteeksi riittää muutama asia / rastipiste. Johanneksen kirkon rastipisteeltä voin itse todeta, että meillä oli pieneen käytettävissä olevaan aikaan liian suuret tavoitteet. Tavoitteenamme oli Tutustua kaikkiin nimikkolähetteihin, päästä selville miten lähettejä tuetaan ja osallistua vielä harauteen sekä tehdä rukous ja vastata palautekyselyyn, aikaa tähän oli 30 minuuttia. On selvää, että tilanne jäi hyvin pintapuoliseksi, läpileikkaukseksi oman seurakunnan lähetystyöstä. Tulevaisuudessa toivomme, että saamme yhden seurakunnan lähetystyöntekijän paikalle kertomaan omasta työstään ja näin paneudumme asiaan yhden esimerkin kautta, mutta syvällisemmin. Selkeä kehitysidea on myös se, että ensimmäisen rastipisteen alussa olisi selkeä johdanto, noin 10 minuuttia siihen mikä on ”riparirallin”, mitä sen aikana tapahtuu ja miten toimitaan. Hyvä alku ja hyvä loppu ovat jokaisen tapahtuman tärkeimmät hetket.

Ajatukseni siitä, että rippikoulu on lähetyksen ja kansainvälisyyden osalta kuin ikkuna lähetyksen ja kansainvälisyyden mahdollisuuksiin vahvistui. Rippikoulun aikana käsitellään paljon erilaisia asioita ja aika asioiden käsittelyyn on varsin lyhyt. Siinä ei todennäköisesti ehdi tapahtua suuria asenteellisia muutoksia, mutta se mitä kylvetään voi jäädä itämään. Ei ole yhdentekevää miten rippikoulussa asioita käsitellään. Tavoitteenamme on, että rippikoululainen löytää paikkansa seurakunnassa ja kokee seurakunnan itselleen tärkeänä ja merkityksellisenä. Lähetys – ja kansainvälisyyden teemoihin perustuva toiminta voi tarjota nuorelle paikan, jossa voi kasvaa kristittyinä ja jossa saa kontakteja sekä elämyksiä monikulttuurisuuteen, yhdenvertaisuuden lisäämiseen ja omasta jakamiseen. Nuorisotyönohjaaja Kervinen jatkaa

” Riparilainen tietää, että maailman parantamiseksi tehdään jo paljon, myös kirkossa. Että, nuori voi tehdä paljon tekemällä jotakin pientä.”

Lähetystehtävän toteuttaminen vaatii seurakuntatasolla kaikkien hengellisten työntekijöiden ja työmuotojen ymmärrystä, että lähetys ja kansainvälinen diakonia ovat Kirkon perustehtävä ja kuuluu jokaiselle kristitylle. Lähetys- ja kansainvälisyys eivät ole erillinen osa kasvatusta vaan kuuluu luontevana osana kristil-

liseen kasvatukseen ja on oikeastaan sen lähtökohtana. Seurakunnassa tehdään paljon kansainvälisyyskasvatustyötä lähes kaikilla työaloilla ja lähes kaikissa toimenkuvissa. Kristillinen toiminta on lähtökohtaisesti kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteita ja arvoja lähellä: Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia, toista kunnioitetaan sekä arvostetaan, lähimmäisistä pidetään huolta asuvatpa he sitten naapurustossa tai toisella puolella maailmaa, väkivaltaa ja sotaa vastustetaan. Myös rikkauden ja köyhyyden asiaa käsitellään monessa raamatun kohdassa.

Seurakunnan lähetyssihteerin tehtävänä on huolehtia siitä, että kansainvälisyyskasvatusta on seurakunnassa. Siihen kuuluvat kiinteästi suvaitsevaisuus, tasa-arvo ja ihmisoikeudet. Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijät tekevät varsin paljon kansainvälisyyskasvatusta. Aihepiiriä käsitellään isoskoulutuksessa, kerhonohtajakoulutuksessa, rippileirillä kerhoissa ja muissa lasten ja nuorten toiminnoissa. (Myllymäki)

Haminassa tavoitteenamme on, että syksyllä 2013 aloitamme nuorten oman kansainvälisen ryhmän (KV- ryhmän) jossa tutustumme oman seurakuntamme nimikkolähetteihin, heidän työhönsä ja kohdemaan kulttuuriin. Mahdollisuuksien mukaan järjestämme tutustumismatkoja kohteisiin. Toiveena on myös, että lähetystyöstä vastaavat työntekijät osallistuisivat isoskoulutukseen omalta osaltaan.

”Nuoret kaipaavat ikätoveriensa seuraa, mielekästä tekemistä, sopivia haasteita ja aikuisen läsnäoloa. He tarvitsevat myös hartauselämää, mahdollisuutta hiljentyä. Nuoret kaipaavat ennen kaikkea kokemusta siitä, että ovat hyväksytyjä ja riittävän hyviä sellaisena kuin ovat. Tämän kaiken ohella on tärkeää, että mukana on myös leikkiä, hulluttelua ja yhteistä naurua, kaikkea sitä mistä syntyy mahtavia nuoruuden muistoja. Hyvät muistot eivät synny koulutuksesta ja tiedosta tai taidoista vaan ne syntyvät yhdessä eletyistä hetkistä.” (Isostoiminta).

Lähetyssihteerinä haluan elää mukana nuorten rinnalla tarjoamassa mahdollisuuksia tutustua erilaisiin kulttuureihin ja olla mukana kantamassa yhteistä vastuuta toisista ihmisistä ja koko luomakunnasta. Tämä kehittämistyöni vahvisti ajatusta, että lähetystyö todellakin on kirkon perustehtävä. Se on ainoa asia, johon raamatussa Jeesus on antanut meille käskyn: ” Menkää ja tehkää...” Re-

bekka Naatuksen Kotimaalehden kolumnin luettuani tammikuussa olin hämentynyt, olinhan tullut kirkon virkaan vastaamaan tuohon Jeesuksen antamaan käskyyn ja nyt yhtäkkiä joku kirjoittaa, että koko lähetystyö olisi aikansa elänyt juttu – lähdin puolustamaan lähetystyötä ja ajatusta siitä, että lähetys on yhteinen juttumme. Sivutuotteena innostuin entistä enemmän siitä ajatuksesta, että rippikoulun lähetys- ja kansainvälisyyskasvatus osiolla on merkitystä siinä kun ohjaamme nuoria kohti globaalia vastuullisuutta. Aihepiirin asiat liittyvä usein hätään ja puutteeseen. Siitä huolimatta tähän vaikuttamistyöhön osallistuminen on iloinen ja hyvä asia. Ei ole tarkoitus lisätä nuorissa ahdistusta ja tuskaa, sitä heillä on ihan tarpeeksi. Tavoitteena on avata silmiä löytää sopivasti empatiaa ja kykyä eläytyä toisen ihmisen asemaan. Kasvatustyöllä pyrin valaamaan nuoriin uskoa siitä, että asiat voivat muuttua. Suuretkin asiat lähtevät yksittäisen ihmisen yksittäisestä teosta. Kun turvana on usko Jumalaan voimme luottaa hänen johdatukseensa.

Opinnäytetyön päätteeksi voin todeta, että olen vakuuttunut siitä, että lähetys on seurakunnan ja kirkon perustehtävä, joka kuuluu kaikille kristityille. Se ei myöskään ole aikansa elänyt asia vaan on edelleen kirkon ja seurakunnan sekä kristittyjen tärkein tehtävä. Rippikoulu on otollinen aika pohtia asiaa nuorten näkökulmasta ja etsiä yhdessä vastausta siihen, mitä Jeesus on tarkoittanut lähetyskäskyllään, sillä kun hän on kutsunut meidät työtoverikseen. Loppusanoiksi lainaan Äiti Teresan ajatuksia:

” Mielestäni maailma on ylösalaisin. Jokaisella tuntuu olevan kauhea kiire saavuttaa menestystä ja rikkautta. Maailmassa on paljon kärsimystä, koska kodeissa ja perheissä on niin vähän rakkautta. Meillä ei ole aikaa lapsillemme, meillä ei ole aikaa toisillemme; meillä ei ole aikaa nauttia toinen toistemme seurasta. Kotoa alkaa maailman rauhan rakoileminen. Saatamme, kokea, että se, mitä teemme, on vain pisara meressä. Mutta jos tuota pisaraa ei olisi, luule, että meri olisi pienempi. Meidän ei tarvitse ajatella numeroita. Voimme rakastaa ainoastaan yhtä ihmistä kerrallaan – palvella yhtä kerrallaan” (Pruukki, 2008, 253).

LÄHTEET

- Ahonen R, 2000. Lähetys uudella vuosituhannella. Saarijärvi; Offset Oy
- Aro, Heinilä-Junkkaala, 2008 Tehtävä vastaanotettu, Lähetystyön lyhyt mutta hauska oppimäärä. Helsinki; Suomen lähetysseura.
- Helosvuori R, Koskenvesa E, Niemelä P, Veikkola J 2002. Diakonian käsikirja. Jyväskylä; Gummerus kirjapaino OY
- Hiltunen p,& Lehtonen-Inkinen P, (toim.) Lähetyskasvatuksen pohdintaa. SLS
http://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/sivut/seurakunnille/aineistopankki/seurakuntien_lapsi_ja_nuorisotyön_materiaalit/ viitattu 11.1.2013
- Isostoiminta:
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A06308E4C025C4B8C225707400441724?OpenDocument&lang=FI>
- Kaivola T, (toim.)1998. Lasten juhlat rotinoista rippikouluun. Rauma; Kirjapaino West-Point Oy
- Keltikangas-Järvinen, 2001. Hyvä itsetunto. Helsinki; WSOY
- Kiilakoski T,2008 Kasvaminen kohti globaalia vastuuta
<http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2008/2711/gloaalivastuu.html> viitattu 20.9.2013
- Luukkonen L, (toim.) 1997. Nollasta neljääntoista Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön: Helsinki; Lasten keskus
- Naatus Rebekan kolumni:
<http://www.kotimaa24.fi/uutiset/kotimaa/10138-kolumnisti-laehetystyoe-joutaa-museoon> Viitattu 20.1.2013
- Malliohjesääntö 2010
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open=Open&cid=results-fi&eur=%E2%82%AC&query=malliohjes%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6+2010&Hae=Hae> Viitattu 13.2.2013
- Melen-Paaso, 2008 Kasvaminen kohti globaalia vastuuta
<http://www.formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=123930&contentlan=1&culture=fi-FI> viitattu 20.9.2013
- Myllymäki T,(toim.)2004. Pallo haltuun. Kansainvälisyyskasvatus Suomessa. Helsinki; Kehitysyhteistyön palvelukeskus, raporttisarja no.76
<http://www.kepa.fi/julkaisut/julkaisusarjat/6566> Viitattu 3.3.2013
- Nuorten keskus, Navi ryhmä
<http://www.nuortenkeskus.fi/sitenews/view/-/nid/79/ngid/1/> Viitattu 10.10.2012
- Nurmi, J-E. 1995. Nuoruusiän kehitys: etsintöjä, valintoja ja noidankehää. Teoksessa Lyytinen, P. Korhokangas, M. ja Lyytinen, H. (1995). Näkökulmia kehityopsykologiaan: Kehitys kontekstissään. Porvoo: WSOY.
- Pruukki H, 2008. Muuta maailmaa. Hämeenlinna; Lasten Keskus, Helsinki

Raamattu. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöönottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja

Rastas A, (toim.)2013. Kaikille lapsille. Vantaa; Hansaprint Oy

Raitanen M, 2001. Aikuistuminen. Uusi vaihe elämässä vai uusi elämä vaiheessa? Teoksessa Sankari, Anne & Jyrkämä, Jyrki (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologiaa. Jyväskylä:Gummerus Kirjapaino Oy,

Rippikoulusuunnitelma 2001

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open=Open&cid=results-fi&eur=%E2%82%AC&query=rippikoulusuunnitelma+2001&Hae=Hae> Viitattu 28.1.2013

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015

sakasti.evl.fi/.../Kirkon_lahetystyon_ja_kv-diakonian_peruslinja.pdf – Viitattu 28.1.2013

Toikko, Rantanen 2009. Kehittämistoiminta. Tampere; Yliopistopaino OY- Juvenes Print

Robson G, 2001. Käytännön arvioinnin perusteet. Tampere: Tammerpaino Oy

Rohweder L 2008, Kasvaminen globaaliin vastuuseen, opetusministeriön julkaisuja

Hyödylliset linkit lähetys – ja kansainvälisyyskasvatukseen:

Suomen lähetysseura ry: [www.mission.fi/nuoretja lapset](http://www.mission.fi/nuoretja_lapset)

Nuorten Keskus, <http://www.aikatehdahyvaa.fi>

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Keba ry:

<http://www.kansainvalisyyskasvaus.net>

Kirkon ulkomaanapu

<http://www.kua.fi/fi/lanavigointi/materiaalit/aineistopankki/?id=50>

Kirkon ulkomaanavun nuorisoverkostosivut: <http://www.changemarker.fi>

Monikulttuurisuuskasvatuksen monipuolinen sivu: <http://multikult.wordpress.com>

Suomen nuorisotyöyhteisö Allianssi Kaikki Erilaisia Kaikki Samanlaisia (KEKS)-kampanjan sivustot: <http://www.keks.fi/>

Monikulttuurisuutta ja ihmisoikeuksia edistävien tahojen verkosto RASMUS jonka koordinoijana toimii ihmisoikeusliitto: <http://www.rasmus.fi>

LIITE

(liite1)

Palautekysely:**Taustatiedot:****Sukupuoli****Seurakunta****Leiri jolle osallistun _____**olen tyttö Hamina olen poika Miehikkälä Virojoki **Rengasta sopivin vaihtoehto oikealla olevasta asteikosta.****Arviointiasteikko: 1 = ei lainkaan... 4 = erittäin paljon**

Tiesitkö päivän ohjelmasta etukäteen? 1 2 3 4

Olisitko toivonut etukäteistietoa tapahtumasta? 1 2 3 4

Vastasiko Rippikouluralli- tapahtuma odotuksiasi? 1 2 3 4

Jos ei, niin mitä olisit toivonut tapahtumassa käsiteltävän?

Opitko uusia asioita tapahtuman aikana? 1 2 3 4

Mitä opit?

Muuttuivatko käsityksesi seurakunnan lähetystyöstä? 1 2 3 4

Miten?

Tapahtuma oli järjestetty hyvin. 1 2 3 4

Tapahtuman ilmapiiri oli mukava. 1 2 3 4

Tapahtuman toteuttajat tiesivät mistä puhuivat. 1 2 3 4

Miten merkitykselliseksi koet lähetys- ja kansainvälisyyden itsellesi? 1 2 3 4

Mikä rippikoulurallin toimintarasti jäi parhaiten mieleesi? rengasta sopivin vaihtoehto.

1. Herran Kukkaron rastipiste / Suomen Lähetysseura
2. Simeon salin rastipiste / Kirkon ulkomaan apu
3. Johanneksen kirkon rastipiste / Haminan seurakunnan lähetystyö

Miksi se jäi mieleesi?

Mitä haluaisit tietää lisää seurakunnan lähetystyöstä?

Terveisesi päivän toteuttajille: